

U S T A W A

z dnia

2011 r.

**o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym,
współdziałaniu gmin, powiatów i województw
oraz o zmianie niektórych ustaw**

S p i s t r e ś c i

- Rozdział 1*Przepisy ogólne (art. 1)
- Rozdział 2*Konsultacje publiczne (art. 2 – 11)
- Rozdział 3*Wysłuchanie obywatelskie (art. 12 – 16)
- Rozdział 4*Interpelacja obywatelska (art. 17 – 20)
- Rozdział 5*Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza (art. 21 – 31)
- Rozdział 6*..... Lokalne fora debaty publicznej (art. 32 – 35)
- Rozdział 7*Stowarzyszenie mieszkańców (art. 36 – 39)
- Rozdział 8*Jednostki pomocnicze gminy (art. 40 – art. 55)
- Rozdział 9*Fundusz Inicjatyw Lokalnych (art. 56 – 62)
- Rozdział 10*Wspólny organ wykonawczy powiatu i miasta na prawach powiatu (art. 63 – 65)
- Rozdział 11*.....Konwent powiatowy (art. 66 – 76)
- Rozdział 12*Współpraca terytorialna w samorządzie lokalnym (art. 77 – 95)
- Rozdział 13*Konwent wojewódzki (art. 96 – 106)
- Rozdział 14*Zmiany ustaw ustrojowych samorządu terytorialnego (art. 107 – 109)
- Rozdział 15*.....Zmiany innych ustaw (art. 110 – 140)
- Rozdział 16*.....Przepisy przejściowe i końcowe (art. 141 – 147)

U S T A W A

z dnia

2011 r.

o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, współdziałaniu gmin, powiatów i województw oraz o zmianie niektórych ustaw¹⁾

Rozdział 1 Przepisy ogólne

Art. 1

Ustawa tworzy podstawy dla realizacji samorządności jako prawa społeczności lokalnych do decydowania o własnych sprawach, we własnym imieniu i na własną odpowiedzialność, zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej, ustawami i międzynarodowymi umowami, ratyfikowanymi przez Polskę, w szczególności poprzez:

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela, ustawę z dnia 15 listopada 1984 r. – Prawo przewozowe, ustawę z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, ustawę z dnia 9 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawę z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, ustawę z dnia 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa, ustawę z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, ustawę z dnia 28 marca 2003 r. o transporcie kolejowym, ustawę z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 6 maja 2005 r. o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości, ustawę z dnia 26 kwietnia o zarządzaniu kryzysowym, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, ustawę z dnia 12 lutego 2009 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego, ustawę z dnia 24 kwietnia 2009 r. o inwestycjach w zakresie terminalu rektyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, ustawę z dnia 7 maja 2010 r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych, ustawę z dnia 8 lipca 2010 r. o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowy przeciwpowodziowych.

- 1) umożliwienie szerokiego udziału mieszkańców w decyzjach władz i tworzenie nowych mechanizmów oddziaływania na decyzje władz samorządowych;
- 2) stworzenie podstaw do samoorganizacji społeczności lokalnych, dla realizacji własnych celów i reprezentowania własnych interesów;
- 3) ukształtowanie mechanizmów i instytucji współdziałania różnych jednostek samorządu terytorialnego, dla współpracy w rozwiązywaniu spraw lokalnych, przy zachowaniu stabilności granic administracyjnych;
- 4) stwierdzenie, że władze samorządowe ponoszą odpowiedzialność za rozwój kierowanych przez nie jednostek samorządowych i muszą posiadać niezbędne instrumenty dla realizacji tych zadań;
- 5) uznanie, że podstawą samorządu jest działanie dla dobra mieszkańców i ich interes powinien stanowić podstawę działań władz administracji samorządowej;
- 6) stworzenie warunków dla efektywnego stosowania klauzuli generalnej, mając na względzie, że przyznanie swobody dotyczącej zakresu podejmowanych decyzji oraz sposobów realizacji zadań, stanowiło istotę reform samorządowych u zarania odzyskania suwerenności;
- 7) uregulowanie współdziałania organów władz samorządowych, ich kompetencji i organizacji dla eliminacji możliwych konfliktów ograniczających sprawność i efektywność ich działania.

Rozdział 2

Konsultacje publiczne

Art. 2

1. Jednostka samorządu terytorialnego przeprowadza konsultacje publiczne w sprawach ważnych dla wspólnoty samorządowej.
2. Konsultacje publiczne przeprowadza się z uwzględnieniem zasady dostępności, przejrzystości, jawności, równości szans i suwerenności stron.
3. Konsultacje publiczne mają na celu uzyskanie opinii mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego i zwiększania ich aktywności w życiu wspólnoty samorządowej.

Art. 3

1. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego określa w drodze uchwały regulamin konsultacji publicznych zawierający w szczególności:

- 1) zakres spraw, które podlegać mogą konsultacjom publicznym, w tym wskazanie tych, w których prowadzenie konsultacji publicznych ma charakter obligatoryjny;
 - 2) tryb i grupę podmiotów, które mogą wnioskować o przeprowadzenie konsultacji publicznych;
 - 3) kryteria i tryb rozstrzygania wniosków o przeprowadzeniu konsultacji publicznych;
 - 4) tryb, formy i terminy informowania o rozpoczęciu konsultacji publicznych;
 - 5) formy konsultacji publicznych;
 - 6) sposób przygotowywania i publikowania dokumentów przedstawiających sprawę podlegającą konsultacjom publicznym;
 - 7) tryb, formy i terminy informowania o wynikach konsultacji publicznych.
2. Uchwała, o której mowa w ust. 1 nie może przewidywać rozstrzygnięć mniej korzystnych niż przepisy niniejszej ustawy.

Art. 4

W konsultacjach publicznych mogą brać udział wszystkie zainteresowane osoby i instytucje, w tym w szczególności:

- 1) mieszkańcy jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) podmioty publiczne i prywatne (w tym w szczególności organizacje pozarządowe) prowadzące działalność na terenie jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) inne podmioty, w tym osoby prawne, których dotyczy przedmiot konsultacji.

Art. 5

Konsultacje publiczne mogą być prowadzone:

- 1) z inicjatywy własnej organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego;
- 2) na wniosek przewodniczącego organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego;
- 3) na wniosek komisji organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego;
- 4) na wniosek radnych w liczbie stanowiącej co najmniej 1/3 ustawowego składu rady;
- 5) na wniosek grupy co najmniej 50 mieszkańców posiadających czynne prawo

wyborcze na terenie jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 6

1. Wniosek o przeprowadzenie konsultacji publicznych składany jest do organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1 zawiera w szczególności:
 - 1) opis przedmiotu konsultacji;
 - 2) propozycję terminu konsultacji;
 - 3) propozycję formy konsultacji;
 - 4) uzasadnienie.
3. Wniosek o przeprowadzenie konsultacji zgłoszony przez mieszkańców oprócz wymagań określonych w ust. 2 zawiera także:
 - 1) wskazanie osoby upoważnionej do kontaktu z organem wykonawczym wraz z dokładnymi danymi adresowymi;
 - 2) listę osób popierających własnoręcznym podpisem wniosek o przeprowadzenie konsultacji wraz z podaniem imienia, nazwiska, adresu i numeru PESEL tych osób.
4. Organ wykonawczy rozpatruje wniosek uwzględniając koszty proponowanej formy konsultacji, istotność przedmiotu konsultacji dla społeczności lokalnej oraz zasadność proponowanego sposobu konsultacji. O rozpatrzeniu wniosku organ wykonawczy informuje wnioskodawców w terminie nie późniejszym niż 30 dni od daty jego złożenia.
5. Organ wykonawczy w porozumieniu z wnioskodawcą może zmienić formę konsultacji.
6. W przypadku odrzucenia przez organ wykonawczy wniosku o przeprowadzenie konsultacji wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania od decyzji do organu stanowiącego w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji o odrzuceniu wniosku.
7. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego rozstrzyga odwołanie na najbliższej sesji w formie uchwały. Uwzględnienie odwołania skutkuje zobowiązaniem organu wykonawczego do przeprowadzenia konsultacji.

Art. 7

1. Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może przeprowadzić konsultacje publiczne, w szczególności w następujących formach:
 - 1) konsultacje pisemne;

- 2) otwarte spotkania z mieszkańcami;
 - 3) forum dyskusyjne lub inne aplikacje dedykowane konsultacjom zamieszczane na stronach internetowych;
 - 4) powołanie zespołu opiniodawczo-konsultacyjnego.
2. Dopuszczalne są także inne formy, zapewniające szeroki dostęp do uczestnictwa w konsultacjach, zwłaszcza formy uwzględniające użycie nowoczesnych technik informatycznych.
 3. Uzupełnieniem konsultacji mogą też być szeroko rozumiane ilościowe i jakościowe badania opinii mieszkańców dotyczące przedmiotu konsultacji i szerzej oceny jakości i sposobu prowadzonych oraz projektowanych zadań i polityk publicznych.

Art. 8

1. Niezależnie od wybranej formy konsultacji organ wykonawczy publikuje ogłoszenie o rozpoczęciu konsultacji w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej urzędu obsługującego ten organ oraz na innych stronach i nośnikach, które uzna za ważne z punktu widzenia skutecznego dotarcia z informacją do zainteresowanych.
2. Ogłoszenie, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:
 - 1) wskazanie przedmiotu konsultacji;
 - 2) termin i zakres konsultacji;
 - 3) formę i tryb konsultacji.
3. Publikacja na stronach internetowych nie wyklucza innych sposobów informowania przyjętych zwyczajowo w jednostce samorządu terytorialnego.
4. Informacja o rozpoczęciu konsultacji społecznych publikowana jest w terminie nie krótszym niż 14 dni przed terminem ich rozpoczęcia.

Art. 9

Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może zlecić przeprowadzenie konsultacji publicznych podmiotowi niebędącemu jednostką finansów publicznych, w szczególności organizacji pozarządowej, z uwzględnieniem odrębnych przepisów.

Art. 10

1. Informację o wynikach konsultacji podaje się do wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronach internetowych urzędu obsługującego organ wykonawczy nie później niż w ciągu 30 dni od zakończenia

- konsultacji.
2. Wyniki konsultacji publicznych zawierają zestawienie zgłoszonych opinii wraz ze stanowiskami do nich organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 11

1. Wyniki konsultacji nie są wiążące dla organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego.
2. Konsultacje publiczne uznaje się za ważne bez względu na liczbę osób i podmiotów biorących udział w konsultacjach.

Rozdział 3

Wysłuchanie obywatelskie

Art. 12

1. Szczególną formą konsultacji z mieszkańcami danej jednostki samorządu terytorialnego jest wysłuchanie obywatelskie.
2. Celem wysłuchania obywatelskiego jest zebranie opinii mieszkańców o opracowanym projekcie uchwały organu stanowiącego.
3. W uchwale dotyczącej zasad i trybu przeprowadzania wysłuchania publicznego organ stanowiący danej jednostki samorządu określa zasady i tryb postępowania, w sposób zapewniający możliwość równego wyrażania opinii i z zastrzeżeniem, że uchwała nie może przewidywać rozwiązań mniej korzystnych dla mieszkańców niż przepisy niniejszej ustawy.

Art. 13

1. Obowiązkowemu wysłuchaniu publicznemu podlegają:
 - 1) projekt statutu jednostki samorządu terytorialnego i projekt zmian w statucie;
 - 2) projekt budżetu jednostki samorządu terytorialnego i projekt zmian w budżecie;
 - 3) projekt wieloletniego planu inwestycyjnego;
 - 4) projekty uchwał dotyczące planowania rozwoju;
 - 5) projekty uchwał dotyczące konsultacji publicznych i wysłuchania obywatelskiego.
2. Przedmiotem wysłuchania obywatelskiego mogą być projekty innych niż

wymienionych w ust. 1 uchwał o istotnym znaczeniu dla wspólnoty samorządowej; decyzję o przeprowadzeniu wysłuchania obywatelskiego podejmuje organ stanowiący w formie uchwały.

Art. 14

1. Projekt budżetu jednostki samorządu terytorialnego podlega wysłuchaniu obywatelskiemu, w szczególności w następującym trybie:
 - 1) w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej urzędu obsługującego organ wykonawczy publikowane jest ogłoszenie o przystąpieniu do tworzenia projektu budżetu na kolejny rok kalendarzowy;
 - 2) ogłoszenie zawiera zaproszenie do składania opinii w sprawie projektu budżetu jednostki samorządu terytorialnego ze wskazaniem terminu, sposobu oraz miejsca i daty ich dostarczenia (składanie opinii, o których mowa może odbywać się w formie elektronicznej, w tym poprzez użycie dedykowanych aplikacji dotyczących wyrażania opinii na temat budżetu);
 - 3) po zebraniu i przeanalizowaniu zgłoszonych opinii organ wykonawczy zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej urzędu obsługującego organ wykonawczy informację o uwzględnieniu bądź nieuwzględnieniu opinii - wraz z uzasadnieniem - nie później niż w dniu przesłania projektu budżetu do organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego.
2. Powyższy tryb nie wyklucza zastosowania innych form wysłuchania obywatelskiego przewidzianych w niniejszej ustawie oraz uchwale, o której mowa w art. 12 ust. 3.

Art. 15

1. W ramach wysłuchania obywatelskiego, z zastrzeżeniem art. 14:
 - 1) na okres nie krótszy niż 7 dni projekt uchwały jest wykładany do publicznego wglądu – co najmniej w urzędzie danej jednostki samorządu terytorialnego oraz w Biuletynie Informacji Publicznej;
 - 2) organizowana jest co najmniej jedna dyskusja publiczna.
2. Organ wykonawczy danej jednostki samorządu terytorialnego w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie informuje o fakcie przeprowadzenia wysłuchania obywatelskiego oraz jego terminie.
3. Dyskusję publiczną, o której mowa w ust. 1 pkt 2, prowadzi:

- 1) w przypadkach, o których mowa w art. 13 pkt 1 i 5 przewodniczący organu stanowiącego lub upoważniony przez niego radny;
 - 2) w przypadkach, o którym mowa w art. 13 pkt 2-4 organ wykonawczy lub osoba przez organ ten upoważniona.
4. Obsługę dyskusji, w szczególności jej protokołowanie, zapewnia organ wykonawczy.
 5. Protokół, o którym mowa w ust. 4, jest publikowany w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia przeprowadzenia dyskusji.

Art. 16

1. W czasie wysłuchania obywatelskiego każdy zainteresowany może wyrazić opinię o projekcie uchwały:
 - 1) pisemnie na ręce przewodniczącego organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego;
 - 2) ustnie w czasie dyskusji, o której mowa w art. 15 ust. 1 pkt 2.
2. Przed przystąpieniem do głosowania projektu uchwały radni są informowani o opiniach złożonych w trakcie wysłuchania obywatelskiego oraz o stanowisku organu wykonawczego wobec opinii.
3. Protokół z wysłuchania publicznego wraz ze stanowiskiem organu wykonawczego oraz rozstrzygnięciem podjętym przez organ stanowiący jest publikowany w Biuletynie Informacji Publicznej w terminie nie dłuższym niż 7 dni od dnia podjęcia rozstrzygnięcia przez organ stanowiący.

Rozdział 4

Interpelacja obywatelska

Art. 17

1. Na żądanie grupy mieszkańców określona sprawa publiczna, leżąca w kompetencjach danej jednostki samorządu terytorialnego poddawana jest pod dyskusję na sesji organu stanowiącego (interpelacja obywatelska).
2. Elementem żądania może być udzielenie odpowiedzi przez organ wykonawczy na pytania związane ze wskazaną sprawą publiczną.

3. Możliwość, o której mowa w ust. 2, nie uchybia przepisom ustawy z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. 2001 r. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.²⁾).

Art. 18

1. Interpelacja obywatelska jest składana przewodniczącemu organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego i zawiera:
 - 1) wskazanie sprawy publicznej będącej przedmiotem interpelacji, z ewentualnym przedstawieniem stanu faktycznego stanowiącego podstawę interpelacji i pytaniami zadawanymi organowi wykonawczemu;
 - 2) wskazanie osoby reprezentującej składających interpelację wraz ze wskazaniem jej adresu korespondencyjnego;
 - 3) listę osób popierających własnoręcznym podpisem złożenie interpelacji wraz z podaniem imienia, nazwiska, adresu i numeru PESEL tych osób.
2. Skuteczne wniesienie interpelacji obywatelskiej wymaga jej złożenia:
 - 1) przez 0,5% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy – w przypadku interpelacji kierowanej do rady gminy;
 - 2) przez 0,25% uprawnionych do głosowania mieszkańców powiatu – w przypadku interpelacji kierowanej do rady powiatu;
 - 3) 0,1% uprawnionych do głosowania mieszkańców województwa – w przypadku interpelacji kierowanej do sejmiku województwa.
3. Statut jednostki samorządu terytorialnego lub uchwała może przewidzieć niższe niż wymienione w ust. 2 progi skutecznego złożenia interpelacji obywatelskiej.

Art. 19

1. Interpelacja obywatelska nie spełniająca wymogów formalnych lub dotycząca sprawy nie należącej do kompetencji danej jednostki samorządu terytorialnego jest pozostawiana przez przewodniczącego organu stanowiącego bez rozpatrzenia.
2. O pozostawieniu interpelacji obywatelskiej bez rozpatrzenia przewodniczący rady informuje przedstawiciela składających interpelację.

Art. 20

²⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 132, poz. 1110 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

1. Interpelacja obywatelska jest rozpatrywana, z zastrzeżeniem ust. 3, na pierwszej sesji organu stanowiącego następującej po upływie 14 dni od dnia jej złożenia.
2. Rozpatrzenie interpelacji obejmuje:
 - 1) przedstawienie jej treści przez przedstawiciela składających;
 - 2) odpowiedź organu wykonawczego;
 - 3) dyskusję, w której przedstawiciel składających ma prawo brać udział.
3. Statut jednostki samorządu terytorialnego może przewidywać limity czasowe dla poszczególnych etapów rozpatrzenia interpelacji, oraz w przypadku złożenia więcej niż trzech interpelacji, zasady kolejności ich rozpatrywania, z uwzględnieniem znaczenia i aktualności tematu interpelacji. W uzasadnionych przypadkach interpelacja jest rozpatrywana na kolejnej sesji organu stanowiącego.
4. W związku z interpelacją obywatelską organ stanowiący może zająć stanowisko w formie uchwały.

Rozdział 5

Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza

Art. 21

1. Grupa osób mających czynne prawo wyborcze w wyborach organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego, może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.
2. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego jest zobowiązany rozpatrzyć projekt uchwały wniesiony przez grupę osób, o której mowa w ust. 1, w trybie i przy spełnieniu warunków określonych niniejszą ustawą.

Art. 22

1. Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza nie może dotyczyć uchwał, dla których ustawy zastrzegają wyłączną właściwość innych podmiotów do wniesienia projektu uchwały, w szczególności nie może dotyczyć projektu zmian budżetu.
2. Obywatelska inicjatywa uchwałodawcza dotyczy spraw znajdujących się w zakresie właściwości organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 23

1. Procedura rozpatrzenia obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej rozpoczynana jest na wniosek:
 - 1) grupy co najmniej 15 obywateli mających prawo wybierania do organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego;
 - 2) organizacji pozarządowej posiadającej osobowość prawną, której statutowy teren działania jest nie mniejszy niż obszar danej jednostki samorządu terytorialnego.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, jest składany przewodniczącemu organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego i zawiera:
 - 1) przedstawienie celów przewidzianych do osiągnięcia poprzez wnoszony projekt;
 - 2) dane wnioskodawców:
 - a) jeżeli wnioskodawcą jest grupa obywateli – nazwiska, imiona, adresy zamieszkania oraz numery PESEL wszystkich członków grupy,
 - b) jeżeli wnioskodawcą jest organizacja społeczna – nazwę organizacji i adres siedziby;
 - c) dane pełnomocnika wnioskodawców.
3. Do wniosku, o którym mowa w ust. 1, załącza się:
 - 1) projekt uchwały lub co najmniej jego założenia umożliwiające ocenę legalności uchwały oraz skutków jej uchwalenia, a jeśli przepisy prawa określają szczególne warunki wobec treści lub formy określonej kategorii uchwał projekt uchwały opracowany jest z uwzględnieniem tych warunków;
 - 2) uzasadnienie projektu uchwały;
 - 3) analizę skutków finansowych, jeżeli przyjęcie przedłożonego projektu takie skutki wywoła.
4. Analiza, o której mowa w ust. 3 pkt 3, zawiera w szczególności oszacowanie koniecznych do poniesienia wydatków i wskazanie źródeł ich pokrycia.
5. Organizacja społeczna do wniosku dołącza aktualny odpis z rejestru oraz kopię statutu.
6. Pełnomocnikiem wnioskodawców może być jedynie osoba, której przysługuje prawo wybierania do organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 24

1. W terminie 14 dni od dnia otrzymania wniosku przewodniczący organu stanowiącego bada poprawność wniosku i załączonych do niego dokumentów i w przypadku stwierdzenia uchybień wzywa wnioskodawców do ich usunięcia.
2. Wnioskodawcy w terminie 14 dni od dnia otrzymania wezwania są zobowiązani złożyć wniosek bez wskazanych uchybień, pod rygorem jego odrzucenia, z zastrzeżeniem ust. 3; odrzucenia wniosku dokonuje organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego w formie uchwały.
3. Ponownie złożony wniosek może nie zawierać usunięcia uchybień, w odniesieniu do których wnioskodawcy wystąpią o weryfikację do organu stanowiącego
4. W sytuacji o której mowa w ust. 3, organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego rozstrzyga o zasadności wskazania kwestionowanych uchybień podejmując uchwałę o odrzuceniu wniosku ze względów formalnych lub o skierowaniu projektu uchwały do dalszych prac.
5. Jeśli przepisy prawa dla danej kategorii uchwał przewidują uprzednie wobec uchwalenia uchwały dokonanie określonych czynności, np. sporządzenie analiz, uzyskanie opinii lub uzgodnień, organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego rozstrzygając o podjęciu dalszych prac zobowiązuje organ wykonawczy do dokonania określonych czynności.
6. Jeżeli w wyniku procedury, o której mowa w niniejszym artykule, wniosek ani nie został odrzucony ani nie odmówiono jego rozpatrzenia, przewodniczący organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego bezzwłocznie wydaje pełnomocnikowi potwierdzenie przyjęcia wniosku.

Art. 25

Do trybu uzyskania przez wnioskodawców informacji o liczbie mieszkańców jednostki samorządu terytorialnego uprawnionych do głosowania, prowadzenia działań informacyjnych oraz zbierania podpisów osób popierających inicjatywę stosuje się odpowiednio przepisy o referendum lokalnym.

Art. 26

1. Przewodniczący organu stanowiącego przekazuje organowi wykonawczemu danej jednostki samorządu terytorialnego projekt uchwały wraz z uzasadnieniem.
2. Organ wykonawczy jest zobowiązany wydać opinię o przedłożonym projekcie w terminie 30 dni od dnia jego otrzymania.

3. W przypadku, o którym mowa w art. 24 ust. 5 organ wykonawczy jest zobowiązany bezzwłocznie dokonać wymaganych przepisami prawa czynności.

Art. 27

1. Jeśli przyjęcie przedłożonego projektu wywołuje skutki finansowe, przewodniczący organu stanowiącego może przekazać regionalnej izbie obrachunkowej projekt uchwały wraz z uzasadnieniem i analizą skutków finansowych.
2. W terminie 30 dni od dnia otrzymania projektu, regionalna izba obrachunkowa wydaje opinię o skutkach finansowych przyjęcia przedłożonego projektu.

Art. 28

1. Nie później niż po upływie 60 dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w art. 23, pełnomocnik wnioskodawców przedkłada przewodniczącemu organu stanowiącego danej jednostki samorządu terytorialnego listę zebranych podpisów.
2. Organ stanowiący jest zobowiązany rozpatrzyć przedłożony projekt uchwały, jeżeli uzyskał on poparcie co najmniej:
 - 1) 1% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy albo powiatu – w przypadku inicjatywy kierowanej odpowiednio do rady gminy albo rady powiatu;
 - 2) 0,5% uprawnionych do głosowania mieszkańców województwa.
3. Statut jednostki samorządu terytorialnego może przewidzieć niższe niż wymienione w ust. 2 poparcie niezbędne do obowiązkowego rozpatrzenia projektu uchwały przez organ stanowiący.
4. Do trybu sprawdzenia spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 2, stosuje się odpowiednio przepisy o referendum lokalnym.

Art. 29

1. Projekt spełniający warunki, o których mowa w art. 28 ust. 2 jest rozpatrywany przez organ stanowiący właściwej jednostki samorządu terytorialnego w terminie trzech miesięcy od dnia przedłożenia przez pełnomocnika wnioskodawców listy zebranych podpisów.
2. Pełnomocnik wnioskodawców jest informowany o miejscu i terminie posiedzeń organu stanowiącego i jego komisji poświęconych rozpatrywaniu

obywatelskiej inicjatywy uchwałodawczej w terminie nie krótszym niż termin, w którym o posiedzeniach tych zawiadamiani są radni.

3. Pełnomocnik wnioskodawców może uczestniczyć z prawem zabierania głosu we wszystkich pracach organu stanowiącego i jego komisji nad obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.
4. Przed głosowaniem nad projektem uchwały wniesionej jako obywatelska inicjatywa uchwałodawcza radni są zapoznawani z opinią organu wykonawczego oraz regionalnej izby obrachunkowej – o ile o wydanie takiej opinii wystąpił przewodniczący organu stanowiącego.

Art. 30

1. Na niedotrzymanie przez organ stanowiący terminu określonego w art. 29 ust. 1, wnioskodawcom działającym poprzez pełnomocnika służy skarga do sądu administracyjnego w terminie 14 dni od dnia upływu terminu do rozpatrzenia projektu.
2. Sąd administracyjny rozpatruje skargę w terminie 14 dni od dnia wniesienia skargi.
3. Skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego wnosi się w terminie 14 dni.

Art. 31

1. Jeżeli projekt uchwały wniesiony jako obywatelska inicjatywa uchwałodawcza został przez właściwy organ stanowiący odrzucony, wnioskodawcy mogą materię objętą projektem uchwały uczynić przedmiotem referendum lokalnego.
2. Do referendum, o którym mowa w ust. 1, stosuje się przepisy ogólne z zastrzeżeniem, że:
 - 1) pytania referendalne związane są bezpośrednio z treścią odrzuconego projektu;
 - 2) podpisy osób popierających inicjatywę uchwałodawczą traktuje się jako podpisy osób popierających wnioski o przeprowadzenie referendum.

Rozdział 6

Lokalne fora debaty publicznej

Art. 32

1. W powiecie mogą funkcjonować fora debaty publicznej jako ciała doradcze organów samorządu lokalnego.
2. Zadaniem forum debaty publicznej (zwanego dalej forum) jest dyskusja nad kierunkami działania samorządu lokalnego oraz problemami i stanem zarządzania publicznego w określonej dziedzinie w skali lokalnej, a także wypracowywanie postulatów dotyczących pracy instytucji publicznych w tym zakresie. Dyskusja powinna dotyczyć poziomu zaspokojenia potrzeb mieszkańców i standardów świadczenia usług publicznych w danej dziedzinie, w tym zwłaszcza funkcjonowania tych lokalnych systemów instytucjonalnych, w ramach których stykają się zakresy działania gminy i powiatu, jako że spójność tych systemów jest szczególnie istotna z punktu widzenia osób korzystających z usług publicznych danego rodzaju. Tematem dyskusji mogą być również problemy polityki rozwoju lokalnego oraz przedsięwzięć mających znaczenie dla całego powiatu.
3. Forum tworzy rada powiatu w formie uchwały z własnej inicjatywy albo na wniosek konwentu powiatowego lub z inicjatywy miejscowych organizacji pozarządowych, stowarzyszeń mieszkańców, lokalnych środowisk zawodowych i społecznych, organizacji konsumenckich i innych, czynnych w danej dziedzinie zarządzania publicznego. Wniosek może także pochodzić od powiatowego rzecznika konsumentów.
4. Forum może być utworzone wspólnie dla miasta na prawach powiatu i sąsiadującego powiatu.

Art. 33

1. Organizatorem forum jest rada powiatu, która określa w drodze uchwały ramowy regulamin prac forum. Posiedzeniom forum przewodniczy przewodniczący rady powiatu lub przewodniczący komisji rady albo inna osoba wskazana przez przewodniczącego rady w uzgodnieniu z konwentem powiatowym.
2. Wójtowie gmin oraz burmistrzowie (prezydent miasta) z terenu powiatu a także starosta tego powiatu wskazują jako swoich przedstawicieli na forum osoby zawodowo czynne w danej dziedzinie zarządzania publicznego, cieszące się wysokim autorytetem społecznym.
3. W obradach forum powinni uczestniczyć eksperci z danej dziedziny. Koszty współpracy z ekspertami (zwłaszcza koszty opracowań przygotowywanych na potrzeby forum) mogą być pokrywane ze środków publicznych.

Art. 34

1. Na posiedzenia forum zaprasza się – z prawem uczestniczenia w dyskusji – przedstawiciele wszystkich podmiotów, organizacji i środowisk istotnych z punktu widzenia funkcjonowania danego obszaru zarządzania publicznego.
2. Posiedzenia forum są otwarte dla publiczności i mediów, a terminy posiedzeń podaje się do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty na danym obszarze co najmniej na tydzień przed terminem posiedzenia.
3. Forum może zwracać się do konwentu powiatowego, poszczególnych organów jednostek samorządu lokalnego a także do organów administracji rządowej z wnioskami i postulatami dotyczącymi spraw, o których mowa w art. 1 ust. 2, w tym – dotyczącymi organów i instytucji publicznych działających w danej dziedzinie zarządzania publicznego oraz ich funkcjonowania.
4. Obrady forum są protokołowane. Protokół z przebiegu posiedzenia a także przyjęte wnioski i postulaty podawane są niezwłocznie do wiadomości publicznej, w tym – w Biuletynie Informacji Publicznej wszystkich jednostek samorządu lokalnego z terenu powiatu. Publikacji w Biuletynie podlegają też opracowania przedkładane przez uczestników dyskusji oraz ekspertów, jak również złożone na piśmie zdania odrębne.

Art. 35

Przepisy art. 32-34 nie stanowią przeszkody dla organizowania – na analogicznych zasadach – forów debaty publicznej w skali poszczególnych gmin, związków celowych i związków współpracy terytorialnej, a także w skali regionalnej, w odniesieniu do zagadnień istotnych dla tych wspólnot i podmiotów.

Rozdział 7

Stowarzyszenie mieszkańców

Art. 36

1. Stowarzyszenie mieszkańców jest dobrowolnym, samorządnym, trwałym zrzeszeniem utworzonym w celu niezarobkowej realizacji zadań publicznych samorządu lokalnego.
2. Do stowarzyszeń mieszkańców stosuje się przepisy dotyczące stowarzyszeń zwykłych, chyba że przepisy niniejszego rozdziału stanowią inaczej.

Art. 37

1. Stowarzyszenie mieszkańców posiada zdolność prawną.
2. W stosunkach zewnętrznych stowarzyszenie reprezentuje pełnomocnik wskazany w regulaminie stowarzyszenia.

Art. 38

1. Cele stowarzyszenia mieszkańców muszą mieścić się w katalogu zadań własnych jednostki samorządu lokalnego.
2. Teren działania stowarzyszenia mieszkańców nie może być większy niż teren powiatu.
3. Członkami stowarzyszenia mieszkańców mogą być wyłącznie osoby zamieszkałe na terenie działania stowarzyszenia.

Art. 39

1. Stowarzyszenia mieszkańców mogą otrzymywać:
 - 1) środki z funduszu inicjatyw lokalnych jednostek samorządu lokalnego właściwych ze względu na teren działania stowarzyszenia mieszkańców;
 - 2) dotacje celowe na cele publiczne na podstawie art. 221 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.³⁾).
2. Odpowiedzialność z tytułu prawidłowego wydatkowania środków, o których mowa w ust. 1, ponoszą solidarnie bez ograniczenia całym swoim majątkiem wszyscy członkowie stowarzyszenia mieszkańców według stanu na dzień złożenia wniosku o realizację zadania publicznego.
3. Wystąpienie ze stowarzyszenia nie zwalnia z odpowiedzialności, o której mowa w ust. 2.

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020 i Nr 238, poz. 1578.

Rozdział 8

Jednostki pomocnicze gminy

Art. 40

1. Rada gminy tworzy, w drodze uchwały, sołectwa i inne jednostki pomocnicze na wniosek mieszkańców lub z własnej inicjatywy po przeprowadzeniu konsultacji z zainteresowanymi mieszkańcami.
2. Obszary poszczególnych jednostek pomocniczych nie mogą się pokrywać, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Dany obszar może leżeć w granicach sołectwa i innej jednostki pomocniczej.

Art. 41

1. Sołectwo jest jednostką pomocniczą gminy stanowiącą formę samoorganizacji mieszkańców wsi.
2. Granice sołectw pokrywają się z granicami poszczególnych wsi leżących na terenie gminy; w przypadku wsi o niewielkiej liczbie mieszkańców dopuszcza się tworzenie jednego sołectwa dla kilku wsi.
3. Organem uchwałodawczym w sołectwie jest zebranie wiejskie, a wykonawczym – sołtys.
4. W sołectwie może funkcjonować rada sołecka jako organ doradczy sołtysa.
5. Statut sołectwa rozstrzyga o kwestii, o której mowa w ust. 4; statut może w szczególności pozostawić tą kwestię decyzji zebrania wiejskiego.

Art. 42

1. Ustrój wewnętrzny innej niż sołectwo jednostki pomocniczej, w szczególności formę organu stanowiącego i istnienie ciał doradczych, ustala statut tej jednostki, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. W innych niż sołectwa jednostkach pomocniczych organem wykonawczym jest przewodniczący tej jednostki.

Art. 43

1. Organizację i zakres działania jednostek pomocniczych określa rada gminy odrębnym dla każdej jednostki statutem, po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami.
2. Statut, o którym mowa w ust. 1, określa w szczególności:

- 1) nazwę jednostki pomocniczej;
- 2) granice jednostki pomocniczej;
- 3) pozostawione do dyspozycji statutowej aspekty ustroju wewnętrznego jednostki pomocniczej;
- 4) zasady i tryb wyboru organów jednostki pomocniczej;
- 5) organizację i zadania organów jednostki pomocniczej;
- 6) zakres zadań przekazywanych jednostce przez gminę oraz sposób ich realizacji;
- 7) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

Art. 44

1. W gminie działa konferencja przewodniczących jednostek pomocniczych (konferencja przewodniczących).
2. Konferencja przewodniczących jest organem doradczym wójta i rady gminy w sprawach dotyczących zaspokajania potrzeb mieszkańców.
3. Konferencja przewodniczących zbiera się nie rzadziej niż dwa razy w roku pod przewodnictwem przewodniczącego rady gminy w obecności wójta.
4. Organizację i tryb pracy konferencji przewodniczących określa rada gminy w formie uchwały.

Art. 45

1. Przewodniczący jednostki pomocniczej mogą uczestniczyć w pracach rady gminy na zasadach określonych w statucie gminy, bez prawa udziału w głosowaniu.
2. Zasady, o których mowa w ust. 1, przewidują co najmniej prawo udziału w dyskusji w sprawach dotyczących danej jednostki pomocniczej.
3. Przewodniczący rady gminy zawiadamia przewodniczących jednostek pomocniczych o sesji rady gminy na takich samych zasadach jak radnych.

Art. 46

1. Członkowie organu wykonawczego jednostki pomocniczej korzystają z ochrony prawnej przysługującej funkcjonariuszom publicznym.
2. Rada gminy ustanawia zasady, na jakich przewodniczącemu jednostki pomocniczej będzie przysługiwała dieta lub zwrot kosztów podróży służbowej.

3. Rada gminy może ustanowić zasady, na jakich członkom wybieralnego organu stanowiącego jednostki pomocniczej oraz członkom rady sołeckiej będzie przysługiwała dieta lub zwrot kosztów podróży służbowej.
4. Wysokość diet, o których mowa w ust. 2 i 3, nie może być w skali miesiąca wyższa niż połowa maksymalnej wysokości diety, jaka może przysługiwać radnym w gminie o danej liczbie mieszkańców.
5. Podejmując uchwały, o których mowa w ust. 2 i 3, rada gminy uwzględnia w szczególności wielkość jednostki pomocniczej i zakres powierzonych jej zadań

Art. 47

1. Rada gminy jest obowiązana konsultować z jednostkami pomocniczymi projekty uchwał dotyczące bezpośrednio terenu danej jednostki pomocniczej.
2. Zasady konsultacji projektów uchwał z jednostkami pomocniczymi określa rada gminy w formie uchwały.

Art. 48

1. Organom stanowiącym jednostki pomocniczej przysługuje prawo inicjatywy uchwałodawczej do rady właściwej gminy.
2. Inicjatywa uchwałodawcza jednostki pomocniczej nie może dotyczyć uchwał, dla których ustawy zastrzegają wyłączną właściwość innych podmiotów do wniesienia projektu uchwały; w szczególności nie może dotyczyć projektu zmian budżetu.
3. Inicjatywa uchwałodawcza jednostki pomocniczej musi dotyczyć spraw znajdujących się w zakresie właściwości gminy.

Art. 49

1. Przewodniczący jednostki pomocniczej przedkłada przewodniczącemu rady gminy uchwałę organu stanowiącego jednostki pomocniczej w przedmiocie inicjatywy uchwałodawczej.
2. Uchwała, o której mowa w ust. 1, zawiera jako załączniki:
 - 1) projekt uchwały lub co najmniej jego założenia umożliwiające ocenę legalności uchwały oraz skutków jej uchwalenia, a jeśli przepisy prawa określają szczególne warunki wobec treści lub formy określonej kategorii uchwał projekt uchwały uwzględnia te warunki;
 - 2) uzasadnienie projektu uchwały;
 - 3) analizę skutków finansowych, jeżeli przyjęcie przedłożonego projektu takie skutki wywoła.

3. Analiza, o której mowa w ust. 1 pkt 4, zawiera w szczególności oszacowanie koniecznych do poniesienia wydatków i wskazanie źródeł ich pokrycia.

Art. 50

1. Projekt wniesiony jako inicjatywa uchwałodawcza jednostki pomocniczej gminy winien być rozpatrzony przez radę gminy w terminie 60 dni od dnia jego wniesienia, chyba że wcześniej uchwała organu stanowiącego jednostki pomocniczej w przedmiocie inicjatywy uchwałodawczej utraciła moc.
2. Jeśli przepisy prawa dla danej kategorii uchwał przewidują uprzednie wobec uchwalenia uchwały dokonanie określonych czynności, np. sporządzenie analiz, uzyskanie opinii lub uzgodnień, rada gminy rozstrzyga w terminie, o którym mowa w ust. 1, o podjęciu dalszych prac podejmując uchwałę o odmowie rozpatrzenia inicjatywy lub o skierowaniu projektu do dalszych prac.
3. Podjęcie uchwały o skierowaniu projektu do dalszych prac zobowiązuje wójta do bezzwłocznego dokonania wymaganych prawem czynności.

Art. 51

1. Rada miasta na prawach powiatu może dokonać, w celu dekoncentracji zadań, wyczerpującego podziału terenu całego miasta na jednostki pomocnicze, z których każda otrzymuje do realizacji taki sam zakres zadań publicznych, w tym rozstrzygania o prawach i obowiązkach obywateli poprzez wydawanie decyzji administracyjnych.
2. Podział, o którym mowa w ust. 1, nie wyklucza istnienia i tworzenia jednostek pomocniczych, o których mowa w artykułach poprzedzających.

Art. 52

1. W jednostkach pomocniczych, o których mowa w art. 47, organem stanowiącym jest rada tej jednostki, zaś organem wykonawczym – zarząd tej jednostki z przewodniczącym na czele.
2. Do liczebności rady stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące rady gminy.

Art. 53

1. Organizację i zakres działania jednostek pomocniczych, o których mowa w art. 47, określa rada gminy statutem wspólnym dla wszystkich takich jednostek.
2. Statut, o którym mowa w ust. 1, określa w szczególności
 - 1) podział gminy na jednostki pomocnicze;

- 2) nazwy poszczególnych jednostek pomocniczych;
- 3) zakres zadań przekazywanych jednostkom pomocniczym przez gminę wraz z określeniem sposobu ich realizacji;
- 4) zasady i tryb wyboru organów jednostek pomocniczych;
- 5) zasady finansowania realizacji zadań przez jednostki pomocnicze;
- 6) zakres i formy kontroli oraz nadzoru organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej.

Art. 54

Do jednostek pomocniczych, o których mowa w art. 47, stosuje się odpowiednio przepisy art. 41-46.

Art. 55

1. Przewodniczący zarządu jednostek pomocniczych gminy, o których mowa w art. 47, tworzą konwent przewodniczących.
2. Osoby wskazane w ust. 1 nie wchodzi w skład konferencji przewodniczących.
3. Zadaniem konwentu przewodniczących jest koordynowanie realizacji zadań publicznych na obszarze gminy.
4. Konwent przewodniczących zbiera się nie rzadziej niż raz w miesiącu pod przewodnictwem prezydenta miasta.
5. Organizację i tryb pracy konwentu przewodniczących ustala prezydent miasta w drodze zarządzenia.

Rozdział 9

Fundusz Inicjatyw Lokalnych

Art. 56

1. Fundusz inicjatyw lokalnych, zwany dalej „funduszem”, stanowią wyodrębnione w budżecie gminy lub powiatu środki przeznaczone na finansowanie realizacji przez instytucje społeczeństwa obywatelskiego przedsięwzięć mieszczących się w katalogu zadań własnych odpowiednio gminy lub powiatu.
2. Instytucjami społeczeństwa obywatelskiego, o których mowa w ust. 1, są: organizacje pożytku publicznego, stowarzyszenie inne niż organizacje

pożytku publicznego, stowarzyszenia mieszkańców oraz jednostki pomocnicze gminy.

Art. 57

1. Rada właściwej jednostki samorządu terytorialnego rozstrzyga w formie uchwały o utworzeniu w tej jednostce funduszu inicjatyw lokalnych.
2. Rada właściwej jednostki samorządu terytorialnego może określić w uchwale budżetowej maksymalną wysokość środków przyjmowanych w roku budżetowym na fundusz.
3. Jeśli rada właściwej jednostki samorządu terytorialnego podjęła uchwałę, o której mowa w ust. 2, organ wykonawczy tej jednostki jest zobowiązany poinformować bezzwłocznie – w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie – o osiągnięciu ustalonego limitu wpływów na fundusz w danym roku budżetowym.

Art. 58

1. Dochodami funduszu są wpływy z ofiarności publicznej.
2. Wpłaty na fundusz dokonywane mogą być wyłącznie w formie bezgotówkowej.
3. Uchwała, o której mowa w art. 57 ust. 1, zastępuje oświadczenie woli właściwej jednostki samorządu terytorialnego o przyjęciu w całości lub części darowizny wniesionej na fundusz, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Skutek, o którym mowa w ust. 3, jest wyłączony po przekroczeniu limitu, o którym mowa w art. 57 ust. 2.
5. Środki przekraczające limit, o którym mowa w art. 57 ust. 2, podlegają zwrotowi w terminie 30 dni, chyba że zostaną przyjęte jako darowizna przez radę właściwej jednostki samorządu terytorialnego w formie uchwały.

Art. 59

1. Rada właściwej jednostki samorządu terytorialnego tworzy w budżecie rezerwę celową z przeznaczeniem na realizację zadań własnych tej jednostki przez instytucje społeczeństwa obywatelskiego (strona wydatkowa funduszu).
2. Rezerwa, o której mowa w ust. 1, tworzona jest w wysokości nie mniejszej niż dwukrotność dochodów funduszu w roku poprzedzającym powiększonych o kwotę niewydatkowanych środków funduszu w roku poprzedzającym.

3. Rezerwy, o której mowa w ust. 1, nie uwzględnia się przy obliczaniu – ustalonego przez prawo finansów publicznych – dopuszczalnego limitu wysokości rezerw celowych budżetu jednostki samorządu terytorialnego.
4. Uchylenie uchwały, o której mowa w art. 57 ust. 1, pozostaje bez wpływu na obowiązek tworzenia rezerwy, o której mowa w ust. 1 do chwili, aż obliczona zgodnie z ust. 2 wysokość rezerwy będzie zerowa.

Art. 60

1. Organ wykonawczy danej jednostki samorządu terytorialnego informuje instytucje społeczeństwa obywatelskiego o możliwości składania wniosków dotyczących realizacji zadań publicznych w ramach funduszu oraz wysokości środków funduszu w danym roku budżetowym nie później niż w terminie miesiąca od dnia uchwalenia budżetu.
2. Informacja, o której mowa w ust. 1, zamieszczana jest w Biuletynie Informacji Publicznej oraz ogłaszana w sposób zwyczajowo przyjęty na danym terenie.

Art. 61

1. Rezerwa celowa, o której mowa w art. 59 ust. 1, uruchamiana jest na przedsięwzięcia wyłonione w otwartym konkursie ofert.
2. Do organizacji konkursu, o którym mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie dotyczące zlecenia realizacji zadania publicznego na wniosek organizacji pozarządowej, z zastrzeżeniem ust. 3 – 6.
3. O realizację zadań mogą ubiegać się wszystkie instytucje społeczeństwa obywatelskiego.
4. Na etapie rozpatrywania celowości wniosku nie jest uwzględniana zgodność wniosku z priorytetowymi zadaniami publicznymi, określonymi w programie współpracy z organizacjami pozarządowymi.
5. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może określić kryteria, których spełnienie zwalnia złożony wniosek z obowiązku rozpatrywania jego celowości przez organ wykonawczy właściwej jednostki samorządu terytorialnego.
6. W skład komisji konkursowej wchodzi:
 - 1) organ wykonawczy odpowiednio gminy lub powiatu lub osoba przez niego wskazana jako przewodniczący komisji;
 - 2) dwóch radnych wskazanych przez organ stanowiący danej jednostki samorządu terytorialnego;

- 3) nie mniej niż trzech przedstawicieli instytucji społeczeństwa obywatelskiego wskazanych przez odpowiednią Radę Pożytku Publicznego albo – jeśli w danej jednostce samorządu nie funkcjonuje Rada Pożytku Publicznego – nie mniej niż trzech przedstawicieli instytucji społeczeństwa obywatelskiego wybranych przez organ stanowiący danej jednostki samorządu terytorialnego.

Art. 62

Przepisy dotyczące funduszu inicjatyw lokalnych nie wykluczają innych form przekazywania środków na realizację zadań publicznych przez podmioty zewnętrzne w stosunku do samorządu terytorialnego, w szczególności: inicjatyw lokalnych oraz zlecenia realizacji zadań publicznych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, a także udzielania dotacji celowych na zadania publiczne zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych.

Rozdział 10

Wspólny organ wykonawczy powiatu i miasta na prawach powiatu

Art. 63

1. Prezydent miasta na prawach powiatu sąsiadującego z powiatem ziemskim może zostać wybrany starostą tego powiatu.
2. Osoba pełniąca jednocześnie funkcję prezydenta miasta oraz starosty podejmując czynności prawne, w tym z zakresu administracji publicznej, określa wyraźnie, w jakim charakterze działa.

Art. 64

1. W przypadku, o którym mowa w art. 63 ust. 2, nie następuje połączenie urzędu miasta i starostwa powiatowego, ich poszczególnych komórek organizacyjnych ani innych jednostek organizacyjnych miasta i powiatu, chyba że inaczej postanowią w jednobrzmiących uchwałach zainteresowane rady miasta i powiatu, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Z upływem kadencji osoby pełniącej jednocześnie funkcję prezydenta miasta oraz starosty albo z datą odwołania tej osoby przez radę powiatu lub w drodze referendum albo z datą utraty z innych przyczyn lub wygaśnięcia mandatu tej osoby, które z tych zdarzeń nastąpi wcześniej, z mocy prawa następuje rozdzielenie jednostek organizacyjnych, o których mowa w ust. 1.

Bezskuteczne są postanowienia uchwał określonych w ust. 1, stanowiące inaczej.

Art. 65

1. Osoba pełniąca jednocześnie funkcję prezydenta miasta na prawach powiatu oraz starosty powołując swoich zastępców może powierzyć im obowiązki odnośnie do zadań, spraw lub jednostek organizacyjnych zarówno miasta jak i powiatu, w tym także odnośnie do tożsamyh komórek i rodzajów spraw prowadzonych w urzędzie miejskim i w starostwie powiatowym.
2. Zainteresowane rady miasta na prawach powiatu i powiatu mogą postanowić w jednobrzmiących uchwałach, że stanowiska sekretarza miasta i sekretarza powiatu, a także stanowiska skarbnika miasta i skarbnika powiatu, można powierzyć jednej osobie. W takim przypadku przepis art. 63 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 11

Konwent powiatowy

Art. 66

1. W skład konwentu powiatowego, zwanego dalej konwentem, wchodzi wójtowie gmin oraz burmistrzowie (prezydent miasta) z terenu powiatu, a także starosta tego powiatu.
2. Konwent pracuje na posiedzeniach zwoływanych w miarę potrzeby, także na żądanie co najmniej 1/3 pełnego składu konwentu, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące.
3. Konwent podejmuje uchwały zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy swojego pełnego składu, z zastrzeżeniem art. 59 ust. 1 i 2, w głosowaniu jawnym imiennym.
4. Jeżeli konwent nie postanowi inaczej, jego posiedzeniom przewodniczy starosta powiatu. Obsługę prac konwentu zapewnia urząd obsługujący przewodniczącego konwentu. Posiedzenia konwentu są protokołowane a zajęte przez konwent stanowiska w sprawach będących przedmiotem posiedzenia podawane są niezwłocznie do wiadomości publicznej, w tym – w Biuletynie Informacji Publicznej wszystkich jednostek samorządu lokalnego z terenu powiatu.
5. Konwent może postanowić, że w sprawach mniejszej wagi, nie wymagających szczegółowego omówienia i dyskusji, uchwały mogą być podejmowane w drodze obiegowej.

6. Każda z osób, o których mowa w ust. 1, wyznacza, na wypadek swojej nieobecności, stałego zastępcę, który uczestniczy w pracach konwentu z prawem udziału w głosowaniu.

Art. 67

1. Do zakresu działania konwentu należy organizowanie współdziałania gmin i powiatu, w tym zwłaszcza – uzgadnianie poglądów w sprawach dotyczących całej społeczności lokalnej, w szczególności w sprawach:
 - 1) polityki rozwoju lokalnego, zagospodarowania przestrzennego oraz przedsięwzięć mających znaczenie dla całego powiatu;
 - 2) dotyczących funkcjonowania systemów instytucjonalnych, w których zakresy działania gminy i powiatu są styczne, takich jak oświata, ochrona zdrowia, pomoc społeczna, których spójność jest istotna z punktu widzenia osób korzystających z usług publicznych danego rodzaju;
 - 3) będących przedmiotem konsultacji lub współdziałania gmin należących do powiatu w rozwiązywaniu analogicznych problemów ich wspólnot;
 - 4) w których chodzi o zajęcie wspólnego stanowiska przez powiat oraz gminy należące do powiatu wobec samorządu województwa, organów administracji rządowej albo innych władz państwowych.
2. Członkowie konwentu powinni podejmować starania na rzecz uzgodnienia poglądów i osiągnięcia kompromisu w sprawach, o których mowa w ust. 1, kierując się dobrem wspólnot samorządowych, które reprezentują, oraz całej społeczności powiatu i jej interesów.

Art. 68

1. Starosta konsultuje z pozostałymi członkami konwentu projekty rozstrzygnięć władz powiatu dotyczące spraw, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 i 2. Projekty uchwał rady powiatu w tych sprawach oraz materiały będące przedmiotem posiedzenia komisji rady przekazywane są konwentowi wraz z porządkiem obrad nie później niż w dniu zwołania sesji rady lub posiedzenia komisji.
2. Starosta może zaprosić przedstawiciela członków konwentu, o których mowa w ust. 1, do udziału w pracach nad danym zagadnieniem. Przedstawiciel może brać udział w pracach rady powiatu oraz w pracach komisji rady, z głosem doradczym.
3. Członkowie konwentu, o których mowa w ust. 1, wybierają przedstawiciela do prac nad danym zagadnieniem spośród swojego grona albo wyznaczają go spośród pracowników samorządu gminnego lub gminnych jednostek organizacyjnych.

Art. 69

1. Konwent może przedkładać władzom powiatu swoje stanowisko we wszystkich sprawach należących do zakresu działania powiatu, także z własnej inicjatywy.
2. Stanowisko konwentu wyrażone w formie zastrzeżenia, opinii lub wniosku służy przedstawieniu poglądu konwentu i nie ma charakteru wiążącego.
3. Stanowisko konwentu wyrażone w formie sprzeciwu ma charakter wiążący. Sprzeciw może dotyczyć tylko spraw, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1 i 2, z zastrzeżeniem ust. 4.
4. Sprzeciw konwentu wobec rozstrzygnięcia lub projektu rozstrzygnięcia starosty może dotyczyć spraw określonych w ust. 3, w zakresie:
 - 1) gospodarowania mieniem powiatu;
 - 2) projektów uchwał przedkładanych przez starostę radzie powiatu.
5. Wyrażenie zastrzeżenia, opinii lub wniosku, o których mowa w ust. 2, na wcześniejszym etapie prac nad danym zagadnieniem nie wyklucza złożenia później w tej samej sprawie sprzeciwu wobec rozstrzygnięcia władz powiatu dotyczącego spraw określonych w ust. 3, albo projektu takiego rozstrzygnięcia.

Art. 70

1. Sprzeciw wobec rozstrzygnięcia władz powiatu lub jego projektu wymaga uchwały konwentu podjętej bezwzględną większością głosów pełnego składu konwentu w głosowaniu jawnym imiennym, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Starosta nie bierze udziału w głosowaniu w sprawie sprzeciwu wobec rozstrzygnięcia władz powiatu lub projektu takiego rozstrzygnięcia. Przy ustalaniu liczebności składu konwentu oraz niezbędnej w tym głosowaniu większości głosu starosty nie uwzględnia się.
3. Sprzeciw nie może dotyczyć decyzji administracyjnych wydawanych w sprawach indywidualnych. Nie może także opierać się na zarzucie niezgodności rozstrzygnięcia z prawem.
4. Uchwała konwentu, o której mowa w ust. 1, podlega nadzorowi wojewody. Przepisy o nadzorze nad samorządem gminnym stosuje się odpowiednio.

Art. 71

1. Jeżeli starosta nie uwzględni sprzeciwu konwentu wniesionego wobec aktu lub projektu aktu starosty albo wobec projektu uchwały rady powiatu wniesionego przez starostę, obowiązany jest, w celu rozstrzygnięcia sporu uchwałą rady powiatu, niezwłocznie przekazać akt lub projekt, wobec którego został zgłoszony sprzeciw, przewodniczącemu rady.
2. Wyrażenie przez konwent sprzeciwu wobec aktu starosty skutkuje wstrzymaniem wykonalności aktu lub tej jego części, wobec której zgłoszono sprzeciw.
3. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli sprzeciw konwentu dotyczy projektu uchwały rady wniesionego przez radnych.

Art. 72

1. W przypadkach, o których mowa w art. 71, a także jeżeli konwent zgłosi sprzeciw wobec uchwały rady powiatu lub jej części, rada może odrzucić sprzeciw konwentu bezwzględną większością swojego ustawowego składu.
2. Wyrażenie przez konwent sprzeciwu wobec uchwały rady powiatu skutkuje wstrzymaniem wykonalności uchwały lub tej jej części, wobec której zgłoszono sprzeciw.

Art. 73

Uchwała rady powiatu lub ta jej część, wobec której zgłoszony był sprzeciw konwentu, traci moc, jeżeli rada, na podstawie art. 72 ust. 1, w terminie 30 dni od daty przekazania sprzeciwu przewodniczącemu rady powiatu, nie podejmie uchwały o odrzuceniu sprzeciwu konwentu.

Art. 74

1. Jeżeli konwent nie zajmie stanowiska w terminie 14 dni od daty otrzymania dokumentu w sprawie będącej przedmiotem konsultacji, przyjmuje się, że nie zgłasza uwag do dokumentu w przedłożonym brzmieniu, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Starosta, przedkładając dokument do konsultacji, może wyznaczyć dłuższy termin do przedstawienia stanowiska przez konwent.
3. W sprawach dotyczących projektu strategii rozwoju powiatu wójtowie gmin oraz burmistrzowie (prezydent miasta) z terenu powiatu zasięgają opinii rad właściwych gmin. Termin do zajęcia w tych sprawach stanowiska przez konwent, ustalony przez starostę, nie może być krótszy niż 2 miesiące.

Art. 75

1. Przepisy art. 66 - 74 nie naruszają:
 - 1) kompetencji gmin i ich organów w sprawach należących do ich właściwości;
 - 2) uprawnień poszczególnych gmin do zaskarżania, na ogólnych zasadach, aktów i czynności powiatu do sądu administracyjnego.
2. Jeżeli podstawą zastrzeżenia konwentu wobec rozstrzygnięcia władz powiatu jest niezgodność tego aktu z prawem, konwent, po bezskutecznym wezwaniu organu do usunięcia niezgodności, może skierować skargę na akt do sądu administracyjnego.

Art. 76

Konwent może także wyrazić swoje stanowisko wobec przedsięwzięcia projektowanego przez każdą z gmin należących do powiatu, jeżeli przedsięwzięcie to ma znaczenie dla całej społeczności powiatu i jej interesów. Stanowisko takie może być wyrażone w formie zastrzeżenia, opinii lub wniosku. Przepis art. 64 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 12**Współpraca terytorialna w samorządzie lokalnym****Art. 77**

1. Współpraca sąsiadujących jednostek samorządu lokalnego w zakresie zagospodarowania przestrzennego, polityki rozwoju oraz wspólnych przedsięwzięć i zadań mających znaczenie dla całego obszaru może być prowadzona w formie terytorialnego zespołu współpracy tych jednostek na zasadach określonych w ustawie niniejszej.
2. Zespół, o którym mowa w ust. 1, może utworzyć gmina miejska lub gmina miejsko-wiejska wraz z sąsiadującą z nią gminą lub gminami, a także z kolejnymi sąsiadującymi gminami, z którymi wspólnie tworzy ciągły przestrzennie układ osadniczy. Taki zespół używa w nazwie określenia „zespół miejski”.
3. Zespół, o którym mowa w ust. 1, mogą także utworzyć gminy wiejskie. W takim przypadku w nazwie zespołu umieszcza się określenie „zespół gmin wiejskich”.
4. Ilekroć dalej w ustawie mowa jest o zespole, chodzi zarówno o zespół miejski jak i o zespół gmin wiejskich, chyba że przepis wyraźnie stanowi

inaczej.

5. W skład zespołu może wejść także powiat, który obejmuje przynajmniej niektóre gminy tworzące zespół. W takim przypadku zobowiązania i uprawnienia powiatu związane z przynależnością do zespołu dotyczą jedynie terenu gmin należących do zespołu.
6. Granice zespołu mogą przecinać teren powiatu i mogą wykraczać poza granice województwa. Granice zespołu wyznacza się według zewnętrznych granic gmin członkowskich, z uwzględnieniem ust. 5. Właściwość zespołu nie obejmuje terenu gmin znajdujących się w granicach zespołu, lecz do niego nie należących.
7. Postanowienia ustawy nie naruszają przepisów o związkach celowych samorządu lokalnego, o których mowa w ustawie o samorządzie gminnym i w ustawie o samorządzie powiatowym, ani też uprawnień jednostek samorządu lokalnego do uczestniczenia w takich związkach. Jednakże przedsięwzięcie lub zadanie publiczne wykonywane w związku celowym nie może równocześnie stanowić przedmiotu działalności zespołu.

Art. 78

1. Zespół wykonuje zadania publiczne w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność.
2. Zespół ma osobowość prawną.
3. Samodzielność zespołu podlega ochronie sądowej.
4. Zespół nie stanowi jednostki podziału terytorialnego państwa.
5. Duży zespół miejski może stanowić jednostkę klasyfikacyjną statystyki terytorialnej Unii Europejskiej na poziomie NUTS 3, a w przypadku największych aglomeracji miejskich - NUTS 2. Przy wyznaczaniu jednostki klasyfikacyjnej można włączyć do niej w całości także powiat, który jedynie częściowo znajduje się na obszarze zespołu.

Art. 79

1. Utworzenie zespołu wymaga przyjęcia jego statutu przez rady zainteresowanych jednostek samorządu lokalnego bezwzględną większością głosów ustawowego składu każdej rady.
2. Na zasadach i w trybie przewidzianym statutem do zespołu może przystąpić sąsiadująca z nim gmina, a także powiat, który obejmuje przynajmniej niektóre gminy należące do zespołu lub do niego przystępujące. Przystąpienie do zespołu kolejnej gminy lub powiatu wymaga uchwały rady

zainteresowanej gminy (powiatu) przyjętej w trybie, o którym mowa w ust. 1 oraz zgody zgromadzenia zespołu.

3. W uchwale o przystąpieniu do zespołu rada gminy (rada powiatu) wyraża zgodę na podporządkowanie się gminy (powiatu) statutowi zespołu oraz uchwałom organów zespołu podjętym przed przystąpieniem danej gminy lub powiatu, z zastrzeżeniem przepisu art. 80 ust. 7, który stosuje się odpowiednio.

Art. 80

1. Do zakresu działania zespołu należy opracowanie i uchwalenie studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego całego obszaru zespołu, zawierające ustalenia wiążące przy sporządzaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Do studium ramowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.⁴⁾) dotyczące studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.
2. Zakres działania zespołu może obejmować także inicjowanie i rozwijanie współpracy członków zespołu na rzecz realizacji zadań publicznych mających znaczenie dla zespołu jako całości, z zastrzeżeniem ust. 7 i 8, a w szczególności:
 - 1) programowanie strategii rozwoju obszaru zespołu;
 - 2) opracowywanie i uchwalanie programów lub planów w sprawach określonych uchwałami zgromadzenia zespołu;
 - 3) wykonywanie zadań publicznych określonych statutem lub uchwałą zgromadzenia, w tym prowadzenie przedsiębiorstw i innych jednostek organizacyjnych oraz podejmowanie wspólnych przedsięwzięć, zwłaszcza o charakterze infrastrukturalnym, mających znaczenie dla zespołu;
 - 3) w zakresie, o którym mowa w pkt 3, stanowienie taryf, opłat i cen oraz warunków korzystania z usług a także załatwianie indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, jeżeli ustanawianie takich przepisów lub wydawanie decyzji administracyjnych należy do zadania publicznego przekazanego do wykonania zespołowi;
 - 4) pozyskiwanie z różnych źródeł i łączenie środków publicznych i prywatnych niezbędnych do realizacji zadań zespołu;
 - 5) promocja zespołu.

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 119, poz. 999 oraz z 2010 r. Nr 212, poz. 1385.

3. Do zakresu działania zespołu należy koordynowanie działalności jednostek samorządu lokalnego należących do zespołu w sprawach, o których mowa w ust. 1 oraz ust. 2 pkt 1–3.
4. Jeżeli statut zespołu tak stanowi, do zakresu działania zespołu mogą należeć sprawy wspomagania gmin i powiatów w celu wyrównywania rażących dysproporcji w sferze zaspokajania potrzeb zbiorowych lokalnych wspólnot samorządowych na obszarze zespołu.
5. Zespół może także podejmować zadania zlecone przez organy administracji rządowej lub jednostki samorządu lokalnego, również nie należące do zespołu. Przepis ust. 2 pkt 3 i 4 stosuje się odpowiednio.
6. Uchwały o podjęciu zadań po myśli ust. 2 pkt 3 zgromadzenie podejmuje jednogłośnie, na podstawie uchwał rad gmin i rad powiatów należących do zespołu, z zastrzeżeniem ust. 8.
7. W uchwale o utworzeniu zespołu lub przystąpieniu do zespołu rada gminy (powiatu) może zastrzec wyłączenie gminy (powiatu) z realizacji niektórych zadań wykonywanych przez zespół na podstawie ust. 2 pkt 3. Uchwałę w tej sprawie rada może także przyjąć w terminie późniejszym, gdy zgromadzenie zespołu decyduje o podjęciu kolejnego zadania na podstawie ust. 2 pkt 3. W takim przypadku delegat gminy (powiatu) nie bierze udziału w głosowaniu nad uchwałami zgromadzenia zespołu dotyczącymi tego zadania.
8. Powiat nie może uczestniczyć w działaniach zespołu podejmowanych w sprawach nie należących do zakresu działania powiatu.
9. Jednostki samorządu lokalnego należące do zespołu uprawnione są do korzystania ze świadczeń i działań zespołu oraz jego urzędzeń i jednostek organizacyjnych.

Art. 81

1. Zespół może korzystać z uprawnień koordynacyjnych, o których mowa w art. 80 ust. 3, tylko w tych sprawach i działaniach należących do zakresu działania zespołu, dla których uprzednio zostaną opracowane i uchwalone programy lub plany – po myśli art. 4 ust. 1 lub ust. 2 pkt 2. Uprawnienia koordynacyjne mogą być stosowane wyłącznie dla realizacji tych ustaleń programów lub planów, które zostały określone jako wiążące dla gmin w uchwale zgromadzenia zespołu zatwierdzającej dany program lub plan, i jedynie wówczas, gdy w uchwale tej zostały określone uprawnienia koordynacyjne, które mogą być stosowane.
2. Uprawnienia koordynacyjne zespołu mogą obejmować:
 - 1) opiniowanie lub uzgadnianie, w zakresie określonym w myśl ust. 1, projektów uchwał organów stanowiących jednostek samorządu lokalnego;

- 2) dokonywanie wraz z przedstawicielami jednostek samorządu lokalnego wspólnych ustaleń w sprawach będących przedmiotem koordynacji;
- 3) rozpatrywanie, w trybie określonym w statucie zespołu, spraw spornych między jednostkami samorządu lokalnego i wydawanie w tym zakresie rozstrzygnięć wiążących strony sporu. Nie dotyczy to sporów o właściwość w rozumieniu przepisów o postępowaniu administracyjnym;
- 4) ustalenie wymagań i standardów sprawozdawczych i przyjmowanie od jednostek samorządu lokalnego sprawozdań i informacji o przebiegu prac oraz zrealizowanych działaniach.

Art. 82

Organami zespołu są:

- 1) zgromadzenie zespołu – jako organ stanowiący i kontrolny;
- 2) zarząd zespołu – jako organ wykonawczy.

Art. 83

1. Zgromadzenie zespołu składa się z delegatów wszystkich gmin i powiatów należących do zespołu. Delegatem jest odpowiednio wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta.
2. Zarząd zespołu, w tym przewodniczący zarządu i jego zastępca, jest powoływany i odwoływany przez zgromadzenie spośród jego członków.

Art. 84

1. Do wyłącznej właściwości zgromadzenia zespołu należy:
 - 1) uchwalenie statutu zespołu oraz jego zmian;
 - 2) uchwalanie budżetu zespołu oraz rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu;
 - 3) określanie strategii rozwoju, a także programów działania i zadań zespołu oraz zasad ich realizacji;
 - 4) uchwalanie studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru zespołu;
 - 5) podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych zespołu, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących:
 - a) określania zasad nabycia, zbycia i obciążenia nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub najmu na okres dłuższy niż trzy lata, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej,
 - b) emitowania obligacji oraz określania zasad ich zbywania, nabywania i

- wykupu przez zarząd zespołu,
- c) zaciągania długoterminowych pożyczek i kredytów oraz udzielania poręczeń i gwarancji,
 - d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez zarząd zespołu w roku budżetowym,
 - e) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych, zaciąganych przez kolegium wykonawcze zespołu w roku budżetowym,
 - f) zobowiązań w zakresie podejmowania inwestycji i remontów o wartości przekraczającej granice ustalone corocznie przez zgromadzenie zespołu,
 - g) tworzenia i przystępowania do spółek, których działalność służy realizacji zadań zespołu oraz rozwiązywania i występowania z nich,
 - h) określania zasad wnoszenia, cofania i zbywania udziałów i akcji przez zarząd zespołu,
 - i) tworzenia, likwidacji i reorganizacji przedsiębiorstw, zakładów i innych jednostek organizacyjnych zespołu oraz wyposażania ich w majątek;
- 6) stanowienie taryf, opłat i cen oraz warunków korzystania z usług, jeżeli ustanawianie takich przepisów należy do zadania publicznego przekazanego do wykonania zespołowi;
- 7) stanowienie w innych sprawach zastrzeżonych odrębnymi przepisami do kompetencji zgromadzenia zespołu;
- 8) przyjmowanie sprawozdań zarządu zespołu z jego działalności.
2. Uchwały zgromadzenia zespołu są podejmowane podwójną bezwzględną większością, chyba że ustawa stanowi inaczej. Przez podwójną bezwzględną większość rozumie się sytuację, w której za przyjęciem uchwały głosuje większość jednostek samorządu lokalnego, z zastrzeżeniem ust. 3, reprezentujących większość ludności zamieszkałej na terenie zespołu. Dla ustalenia, czy zachodzi warunek uzyskania większości ludności zamieszkałej na terenie zespołu, bierze się pod uwagę jedynie głosujących za uchwałą delegatów gmin należących do zespołu.
3. Statut zespołu może określić zróżnicowaną wagę głosów przynależnych poszczególnym gminom lub powiatom w głosowaniu na zgromadzeniu zespołu, w szczególności z uwagi na ich potencjał gospodarczy i wielkość wydatków ponoszonych na działalność zespołu.
4. Liczbę ludności poszczególnych gmin należących do zespołu oraz zespołu jako całości ustala się na podstawie danych Głównego Urzędu

Statystycznego wg. stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego głosowanie, jeśli zaś takie dane nie zostały jeszcze opublikowane – wg. ostatniego stanu danych publikowanego przez GUS.

5. Statut może przewidywać, że w sprawach personalnych i organizacyjnych zespołu uchwały zgromadzenia podejmuje się jedynie większością głosów jednostek samorządu lokalnego, bez uwzględniania liczby ludności.
6. Zgromadzenie zespołu kontroluje zarząd zespołu i jednostki organizacyjne zespołu.

Art. 85

1. Do zadań zarządu zespołu należy dbałość o interesy zespołu, a w szczególności:
 - 1) przygotowywanie projektów uchwał zgromadzenia i konsultowanie ich z członkami zespołu;
 - 2) wykonywanie uchwał zgromadzenia oraz realizacja zadań wynikających z art. 80, których podjęcie nie wymaga uchwał zgromadzenia, w tym wydawanie decyzji administracyjnych, jeżeli kompetencja taka należy z mocy ustawy do zadania publicznego przekazanego do wykonania zespołowi albo została przekazana zespołowi na podstawie art. 80 ust. 5;
 - 3) gospodarowanie mieniem zespołu;
 - 4) zatrudnianie i zwalnianie dyrektora biura oraz kierowników jednostek organizacyjnych zespołu;
 - 5) kierowanie bieżącymi sprawami zespołu, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, zarząd podejmuje rozstrzygnięcia bezwzględną większością swojego składu.
3. Statut może przewidywać, że kierowanie bieżącymi sprawami zespołu oraz wydawanie decyzji administracyjnych należy do przewodniczącego zarządu. W sprawach wydawania decyzji administracyjnych przepis art. 39 ust. 4 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.⁵⁾) stosuje się odpowiednio.
4. Przewodniczący zarządu reprezentuje zespół na zewnątrz.
5. Statut zespołu może przewidywać powołanie dyrektora wykonawczego zespołu.

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113.

6. Obsługę prac zespołu i jego organów zapewnia biuro zespołu, którego organizację określa regulamin ustalony przez zarząd zespołu. Pracami biura kieruje dyrektor biura.
7. Do osób, o których mowa w ust. 1 pkt 4 oraz ust. 4, do pozostałych pracowników biura oraz innych jednostek organizacyjnych zespołu, a także do skarbnika zespołu stosuje się przepisy o pracownikach samorządowych, chyba, że przepisy szczególne stanowią inaczej.

Art. 86

1. Uchwałę o wystąpieniu z zespołu podejmuje rada zainteresowanej gminy (powiatu) większością 2/3 głosów ustawowego składu rady, z zastrzeżeniem ust. 4.
2. Uchwała rady gminy (powiatu) o wystąpieniu z zespołu wchodzi w życie z dniem 1 stycznia następującego po upływie roku od dnia podjęcia uchwały.
3. Statut zespołu może przewidywać inny termin wejścia w życie uchwały rady gminy (powiatu) o wystąpieniu z zespołu. Termin ten nie może być krótszy niż określony w ust. 2. Jeżeli zespół realizuje zadania zlecone z zakresu administracji rządowej, termin wejścia w życie uchwały rady gminy (powiatu) musi przypadać na dzień 1 stycznia.
4. Statut zespołu miejskiego może określać przypadki, w których uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu lokalnego o wystąpieniu z zespołu nie wywołuje skutków prawnych. Na okoliczność takiego postanowienia statutowego w uchwałach założycielskich zespołu miejskiego, a także w uchwałach o przystąpieniu do tego zespołu kolejnych jednostek samorządu lokalnego właściwe organy stanowiące przyjmują klauzulę o dobrowolnym poddaniu się takiemu uregulowaniu.

Art. 87

1. Mieniem zespołu stają się składniki mienia nabyte przez zespół w drodze czynności prawnych lub przekazane ustawami.
2. Jednostki samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej mogą przekazać lub powierzyć zespołowi mienie do wykonywania jego zadań. W przypadku powierzenia szczegółowe zasady użytkowania i dysponowania mieniem określa umowa.

Art. 88

1. Podstawą gospodarki finansowej zespołu jest budżet zespołu.
2. W zakresie nieuregulowanym w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) tryb

uchwalenia budżetu zespołu oraz rodzaj i szczegółowość materiałów uzupełniających, określa zgromadzenie zespołu.

3. Skarbnika zespołu powołuje i odwołuje zarząd zespołu na wniosek przewodniczącego. Skarbnik uczestniczy w posiedzeniach zarządu zespołu z głosem doradczym.
4. Skarbnik jest główny księgowym budżetu zespołu. Przepis art. 46 ust. 3 i 4 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) stosuje się odpowiednio.

Art. 89

1. Dochodami zespołu są:
 - 1) składki jednostek samorządu lokalnego, wnoszone w wysokości i w terminach uchwalonych przez zgromadzenie zespołu ustalone na zasadach określonych w statucie zespołu, z uwzględnieniem ust. 3 i 4;
 - 2) dochody z majątku zespołu;
 - 3) odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych zespołu.
2. Dochodami zespołu mogą być:
 - 1) wpłaty jednostek samorządu terytorialnego przeznaczone na realizację zadań, o których mowa w art. 80 ust. 2 pkt 3, w wysokości ustalonej przez zgromadzenie zespołu;
 - 2) wpłaty z budżetu państwa przeznaczone na realizację zadań zleconych przez organy administracji rządowej;
 - 3) dotacje i wpłaty z budżetu państwa, budżetu województwa lub funduszy celowych, z uwzględnieniem pkt 5;
 - 4) wpływy ze zbiórek publicznych a także spadki, zapisy i darowizny;
 - 5) inne dochody, w tym środki pochodzące z Unii Europejskiej i innych źródeł zagranicznych.
3. Kwota składki, o której mowa w ust. 1 pkt 1, nie może przekraczać w skali rocznej 1 % dochodów własnych każdej jednostki samorządu lokalnego należącej do zespołu, wykonanych w roku poprzedzającym rok, w którym zgromadzenie zespołu uchwała składkę na rok następny.
4. Do składek oraz wpłat jednostek samorządu lokalnego mają zastosowanie przepisy działu III ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz.U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm.⁶⁾).

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732, Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590, Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378, Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141,

Art. 90

1. Zespół, który w okresie dwóch lat od daty zarejestrowania nie uchwali studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego obszaru zespołu, z upływem tego okresu podlega z mocy prawa rozwiązaniu, z zastrzeżeniem ust. 2.
2. Na umotywowany wniosek zespołu liczącego nie mniej niż 100 tys. mieszkańców oraz nie mniej niż 7 gmin, zgłoszony nie później niż na trzy miesiące przed upływem dwuletniego okresu, Rada Ministrów, po uzyskaniu opinii ministrów właściwych do spraw zagospodarowania przestrzennego oraz do spraw rozwoju, może jednokrotnie przedłużyć okres ustalony w ust. 1, nie dłużej jednak, niż o kolejne dwa lata.

Art. 91

1. Akty organów zespołu podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego na ogólnych zasadach, jeżeli wezwanie do usunięcia naruszenia prawa, skierowane do zespołu przez zainteresowaną jednostkę samorządu lokalnego, okaże się bezskuteczne.
2. Do ochrony interesów prawnych oraz uprawnień osób trzecich przed naruszeniami ze strony zespołu stosuje się odpowiednio przepisy art. 90-91 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.⁷⁾) oraz przepisy o zaskarżaniu do sądu administracyjnego decyzji administracyjnych.

Art. 92

1. Nadzór nad działalnością zespołu sprawuje Prezes Rady Ministrów i wojewoda, a w zakresie spraw finansowych regionalna izba obrachunkowa.
2. Z uwzględnieniem przepisów niniejszej ustawy do nadzoru nad działalnością zespołu stosuje się odpowiednio przepisy o nadzorze określone w ustawie o samorządzie gminnym. Uprawnienia nadzorcze wykonują organy właściwe miejscowo ze względu na siedzibę zespołu określoną statutem.

poz. 888, Nr 180, poz. 1109, Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 213, poz. 1652, Nr 216, poz. 1676 oraz z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 57, poz. 355, Nr 127, poz. 858, Nr 167, poz. 1131, Nr 182, poz. 1228 i Nr 197, poz. 1306.

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1206 i Nr 167, poz. 1759, z 2006 r. Nr 126, poz. 875 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 216, poz. 1370 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113.

Art. 93

1. W razie stwierdzenia, że jednostka samorządu lokalnego wchodząca w skład zespołu nie przestrzega w swoich aktach uchwał organów zespołu, zgromadzenie, po wezwaniu tej jednostki do usunięcia naruszenia prawa lub do zaniechania czynionych przez nią naruszeń, może wnosić do wojewody o stwierdzenie nieważności aktu sprzecznego z uchwałą organu zespołu albo o zastosowanie innego środka nadzorczego, zaś po upływie terminu przewidzianego prawem dla podjęcia przez wojewodę stosownych środków nadzorczych – o skierowanie skargi do sądu administracyjnego.
2. Jeżeli jednostka samorządu lokalnego wchodząca w skład zespołu:
 - 1) nie uczestniczy w pracach nad opracowaniem projektu studium ramowego uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w szczególności – w konsultacjach dotyczących ustaleń wiążących gminy przy sporządzaniu przez nie i zatwierdzaniu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego,
 - 2) nie wnosi składek lub wpłat należnych zespołowi,
– zgromadzenie zespołu może, po dwukrotnym, bezskutecznym wezwaniu zobowiązanej jednostki do uczestnictwa w tych pracach lub do wniesienia należnych i wymagalnych składek lub wpłat, wykluczyć tę jednostkę z zespołu.
3. W przypadku zaistnienia szkody przepisy ust. 1 i 2 nie uchybiają uprawnieniom zespołu do dochodzenia odszkodowania.

Art. 94

1. Zgromadzenie zespołu może postanowić o rozwiązaniu zespołu. Uchwałę o rozwiązaniu zespołu zgromadzenie podejmuje większością co najmniej 2/3 głosów pełnego składu zgromadzenia, na podstawie uchwał rad gmin należących do zespołu, reprezentujących nie mniej niż 75 % ludności zespołu. Rada zainteresowanej gminy (powiatu) podejmuje stosowną uchwałę większością 2/3 głosów ustawowego składu rady.
2. Uchwała o rozwiązaniu zespołu określa termin, w jakim następuje rozwiązanie zespołu oraz zasady jego likwidacji, w tym – zasady sukcesji zobowiązań zespołu, a także jego mienia i praw na należące do zespołu jednostki samorządu lokalnego oraz zasady likwidacji instytucji prowadzonych przez zespół lub ich dalszego działania po rozwiązaniu zespołu.

3. Uchwalone przez zespół akty prawa miejscowego pozostają w mocy na terenie ich obowiązywania – do czasu zastąpienia przez akty ustanowione przez właściwe organy jednostek samorządu lokalnego.

Art. 95

1. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do zespołu stosuje się odpowiednio przepisy o związkach międzygminnych.
2. Minister właściwy do spraw administracji prowadzi rejestr zespołów, jako odrębną część rejestru związków międzygminnych. Rozporządzenie wydane na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) stosuje się odpowiednio.
3. W rejestrze, o którym mowa w ust. 2, minister właściwy do spraw administracji dokonuje wpisów dokumentujących utworzenie zespołu i jego pierwotny skład, przystąpienie do zespołu kolejnych jednostek samorządu lokalnego i wystąpienie z zespołu (wykluczenie) poszczególnych jednostek samorządu lokalnego, a także rozwiązanie zespołu.

Rozdział 13

Konwent wojewódzki

Art. 96

1. Konwent delegatów samorządu lokalnego z terenu województwa, zwany dalej konwentem, współpracuje z władzami samorządu województwa.
2. Do zakresu działania konwentu należy w szczególności opiniowanie projektów strategii województwa i jej zmian, programu rozwoju województwa, innych programów działania, w tym regionalnego programu operacyjnego oraz ich zmian, jak również projektów opisu priorytetów programu operacyjnego i propozycji kryteriów wyboru projektów, a także planowanych działań i przedsięwzięć o istotnym znaczeniu dla województwa, projektu budżetu województwa oraz projektów aktów prawa miejscowego stanowionego przez samorząd województwa.
3. Konwent może przedkładać władzom samorządu województwa swoje stanowisko w sprawach będących przedmiotem zainteresowania konwentu także z własnej inicjatywy.
4. Przedstawiciele konwentu mogą brać udział w posiedzeniach komisji sejmiku województwa oraz uczestniczyć w pracach innych ciał i zespołów przygotowujących rozstrzygnięcia w sprawach, o których mowa w ust. 2 i 3.

5. Przepisy ust. 2–4 nie naruszają uprawnień konwentu określonych w art.102–103.

Art. 97

1. Marszałek województwa na bieżąco przekazuje konwentowi materiały dotyczące spraw, o których mowa w art. 1.
2. Projekty uchwał sejmiku województwa oraz materiały będące przedmiotem posiedzenia komisji sejmiku przekazywane są konwentowi wraz z porządkiem obrad nie później niż w dniu zwołania sesji sejmiku lub posiedzenia komisji.

Art. 98

1. W skład konwentu wchodzi delegaci z każdego powiatu oraz każdego miasta na prawach powiatu w województwie.
2. Delegata z powiatu, a także zastępcę delegata, wybierają spośród siebie wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast danego powiatu oraz starosta tego powiatu.
3. Delegatem miasta na prawach powiatu jest jego prezydent. Zastępcą delegata miasta na prawach powiatu jest osoba wskazana przez prezydenta tego miasta.
4. Miasto na prawach powiatu może wyłonić wspólnego delegata z sąsiadującym powiatem.
5. Delegat, a także zastępca delegata może zostać w każdym czasie odwołany.

Art. 99

1. Konwent obraduje na sesjach zwoływanych w miarę potrzeby, może także powoływać zespoły robocze. Obrady konwentu i posiedzenia zespołów roboczych są protokołowane. Zajęte przez konwent stanowiska w sprawach będących przedmiotem posiedzenia podawane są niezwłocznie do wiadomości publicznej, w tym – w Biuletynie Informacji Publicznej samorządu województwa.
2. W pracach konwentu uczestniczą delegaci, o których mowa w art. 98 ust. 1. Pod nieobecność delegata udział w pracach konwentu bierze, z prawem głosu, zastępca delegata.
3. Na pierwszej sesji konwent wybiera prezydium oraz uchwała regulamin pracy konwentu.

4. Konwent jest reprezentowany na zewnątrz przez przewodniczącego konwentu.
5. Obsługę prac konwentu zapewnia urząd obsługujący przewodniczącego konwentu.

Art. 100

1. Na sesji konwent podejmuje uchwały zwykłą większością w obecności co najmniej $\frac{2}{3}$ delegatów, z zastrzeżeniem przepisów art. 101 ust. 2 i art. 102 ust. 2, w głosowaniu jawnym imiennym.
2. W głosowaniu na sesji każdemu delegatowi przysługuje jeden głos, z zastrzeżeniem ust. 3.
3. Regulamin pracy konwentu może określić zróżnicowaną wagę głosów przynależnych delegatom ze względu na liczbę ludności poszczególnych powiatów i miast na prawach powiatu. W takim przypadku przy obliczaniu większości bierze się pod uwagę sumę głosów ważonych.

Art. 101

1. Konwent może wyrazić sprzeciw wobec uchwały zarządu województwa lub jej części. Uchwała konwentu w tej sprawie może być podjęta w terminie 30 dni od daty otrzymania uchwały.
2. Uchwałę konwentu, o której mowa w ust. 1, podejmuje się bezwzględną większością głosów pełnego składu konwentu w głosowaniu jawnym imiennym.
3. Sprzeciw wraz z uzasadnieniem przesyłany jest marszałkowi województwa niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od daty podjęcia przez konwent uchwały w tej sprawie.
4. Jeżeli zarząd województwa nie uwzględni sprzeciwu konwentu, marszałek województwa, w celu rozstrzygnięcia sporu uchwałą sejmiku województwa, niezwłocznie przekazuje uchwałę zarządu, wobec której został zgłoszony sprzeciw, przewodniczącemu sejmiku.

Art. 102

1. Konwent może wyrazić sprzeciw wobec uchwały sejmiku województwa lub jej części. Uchwała konwentu w tej sprawie może być podjęta w terminie 30 dni od daty otrzymania uchwały.
2. Uchwałę konwentu, o której mowa w ust. 1, podejmuje się bezwzględną większością głosów pełnego składu konwentu w głosowaniu jawnym imiennym.

3. Sprzeciw wraz z uzasadnieniem przesyłany jest przewodniczącemu sejmiku województwa niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od daty podjęcia przez konwent uchwały w tej sprawie.
4. Wyrażenie przez konwent sprzeciwu wobec uchwały sejmiku województwa skutkuje zawieszeniem mocy obowiązującej uchwały lub tej jej części, wobec której zgłoszono sprzeciw.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 3, sejmik województwa może odrzucić sprzeciw bezwzględną większością głosów swojego ustawowego składu w głosowaniu jawnym imiennym.
6. Uchwała sejmiku województwa, wobec której zgłoszony był sprzeciw konwentu, traci moc, jeżeli - w terminie 45 dni od daty powiadomienia przewodniczącego sejmiku o sprzeciwie - sejmik nie odrzuci sprzeciwu konwentu bezwzględną większością swojego ustawowego składu, na podstawie ust. 5.

Art. 103

1. Jeżeli konwent nie zajmie stanowiska w terminie 30 dni od daty otrzymania dokumentu w sprawie będącej przedmiotem konsultacji, przyjmuje się, że nie zgłasza uwag do dokumentu w przedłożonym brzmieniu, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3.
2. Marszałek województwa, przedkładając dokument do konsultacji, może wyznaczyć dłuższy termin do przedstawienia stanowiska przez konwent.
3. W sprawach dotyczących projektu strategii rozwoju województwa oraz regionalnego programu operacyjnego wójtowie gmin oraz burmistrzowie (prezydent miasta) z terenu powiatu zasięgają opinii rad właściwych gmin. Termin do zajęcia w tych sprawach stanowiska przez konwent, ustalony przez marszałka województwa, nie może być krótszy niż 3 miesiące.

Art. 104

Jeżeli podstawą sprzeciwu konwentu wobec uchwały organu województwa jest niezgodność tej uchwały z prawem, konwent, po bezskutecznym wezwaniu organu do usunięcia niezgodności, może skierować skargę na uchwałę do sądu administracyjnego.

Art. 105

1. Uchwały konwentu, o których mowa w art. 101-104, podlegają nadzorowi wojewody. Przepisy o nadzorze nad samorządem gminnym stosuje się odpowiednio.

2. Przepisy art. 102-104 nie naruszają uprawnień poszczególnych jednostek samorządu lokalnego do zaskarżania aktów i czynności samorządu województwa do sądu administracyjnego.

Art. 106

Przepisy niniejszego rozdziału nie uchylają i nie zastępują innych obowiązków konsultacyjnych wobec jednostek samorządu lokalnego z terenu województwa, nałożonych przez prawo na władze samorządu województwa lub organy administracji rządowej.

Rozdział 14

Zmiany ustaw ustrojowych samorządu terytorialnego

Art. 107

W ustawie z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4.1. Trwałość obszaru gminy i stabilność jej granic stanowią podstawę spójności społecznej i dobrego funkcjonowania wspólnoty samorządowej gminy podlega ochronie prawnej.

2. Odrębna ustawa określa zasady i tryb przeprowadzania zmian granic gmin, łączenia gmin i ich podziału, a także znoszenia gmin i tworzenia nowych.

3. Nadanie gminie lub miejscowości statusu miasta a także ustalenie i zmiana granic miasta nie będącego gminą następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów wydanego na wniosek zainteresowanej gminy po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami. Przy podejmowaniu rozstrzygnięć w tej sprawie Rada Ministrów uwzględnia w szczególności stan infrastruktury społecznej i technicznej na danym terenie oraz jego układ urbanistyczny i charakter zabudowy.”

- 2) uchyla się art. 4a i 4b;

- 3) w art. 5 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostki pomocniczej określa ustawa *o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, współdziałaniu gmin, powiatów i*

województw oraz o zmianie niektórych ustaw oraz uchwała rady gminy.”;

4) art. 5a otrzymuje brzmienie:

„Art. 5a 1. W przypadkach przewidzianych ustawami oraz w innych sprawach ważnych dla gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami gminy; w szczególności może być przeprowadzane wysłuchanie publiczne;

2. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji i wysłuchania publicznego określa ustawa *o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, współdziałaniu gmin, powiatów i województw oraz o zmianie niektórych ustaw* oraz uchwała rady gminy.”;

5) w art. 7 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy:

- 1) ładu przestrzennego;
- 2) infrastruktury technicznej i gospodarki komunalnej,
- 3) usług społecznych, w tym edukacji publicznej, pomocy społecznej, kultury i sportu;
- 4) porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli;
- 5) polityki rozwoju.”

6) w art. 10 w ust. 2 po wyrazach „związki międzygminne” dodaje się przecinek i wyrazy „związki współpracy terytorialnej”;

7) art. 14 otrzymuje brzmienie:

„Art. 14.1. Uchwały rady gminy zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym, chyba że ustawa stanowi inaczej.

2. Imienne wykazy głosowań radnych wraz ze wskazaniem przedmiotu głosowania podawane są do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej nie później niż w ciągu 3 dni od dnia głosowania.”;

8) w art. 18:

a) uchyla się ust. 1;

b) w ust. 2:

– pkt 2 otrzymuje brzmienie:

- „2) ustalanie wynagrodzenia wójta, stanowienie o kierunkach jego działania, rozpatrywanie sprawozdań z jego działalności oraz podejmowanie uchwały w sprawie skwitowania z wykonywania zadań.”;
 - pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) uchwalanie budżetu gminy.”;
 - po pkt 4 dodaje się pkt 4a w brzmieniu:
 - „4a) planowanie polityki rozwoju, w szczególności uchwalanie strategii rozwoju gminy”;
 - w pkt 15 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 16 w brzmieniu:
 - „16) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do realizacji zadań publicznych o znaczeniu lokalnym nie uregulowanych przez odrębne ustawy oraz określenia sposobu realizacji takich zadań.”;
- 9) art. 18a otrzymuje brzmienie:
- „Art. 18a. 1. Rada gminy kontroluje działalność wójta, gminnych jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych gminy.
2. Sposoby realizacji uprawnień kontrolnych określa statut gminy.”;
- 10) w art. 19:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Zadaniem przewodniczącego jest wyłącznie organizowanie pracy rady oraz prowadzenie obrad rady, z zastrzeżeniem ust. 2a i 2b. Przewodniczący może wyznaczyć do wykonywania swoich zadań wiceprzewodniczącego. W przypadku nieobecności przewodniczącego i niewyznaczenia wiceprzewodniczącego, zadania przewodniczącego wykonuje wiceprzewodniczący najstarszy wiekiem.”;
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a i 2b w brzmieniu:
- „2a. Przewodniczący rady reprezentuje gminę w następujących przypadkach:
- 1) w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym, w których gmina ma interes prawny, zaś organem orzekającym w pierwszej instancji jest wójt tej gminy;
 - 2) w postępowaniu sądowym, w którym przeciwnikiem procesowym gminy jest wójt tej gminy.

2b. Przewodniczący rady reprezentuje radę na zewnątrz.”;

11) w art. 20 po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Na żądanie rady gminy wójt jest obowiązany uczestniczyć w obradach sesji.”;

12) po art. 20 dodaje się art. 20a w brzmieniu:

„1. Projekty uchwał są podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej; rada gminy w statucie może określić dodatkowo inny sposób podawania uchwał do publicznej wiadomości.

2. Podanie projektów uchwał do publicznej wiadomości następuje nie później niż w dniu przekazania tych projektów radnym.

3. Każdy może złożyć uwagi do projektu uchwały podanego do publicznej wiadomości.

4. Statut gminy określa sposób składania uwag oraz ich rozpatrywania w procedurze uchwałodawczej.”;

13) w art. 25:

a) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

„2a. Pracodawcy radnego przysługuje prawo do zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwały rady gminy o niewyrażeniu zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym.”;

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Na zasadach ustalonych przez radę gminy radnemu przysługują diety, zwrot kosztów podróży służbowych, oraz prawo do bezpłatnego udziału w szkoleniach związanych z wykonywaniem mandatu.”;

c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych radnych, oraz zasad udziału w szkoleniach związanych z wykonywaniem mandatu, uwzględniając celowość zwrotu rzeczywiście poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem mandatu oraz ułatwienie dokonywania rozliczeń.”;

14) art. 25a otrzymuje brzmienie:

"Art.25a.1. Radny nie może wchodzić w stosunki cywilnoprawne w sprawach majątkowych z gminą lub gminnymi jednostkami organizacyjnymi, z wyjątkiem stosunków prawnych

wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług na warunkach ogólnych oraz stosunku najmu pomieszczeń do własnych celów mieszkaniowych lub własnej działalności gospodarczej oraz dzierżawy, a także innych prawnych form korzystania z nieruchomości, jeżeli najem, dzierżawa lub użytkowanie są oparte na warunkach ustalonych powszechnie dla danego typu czynności prawnych.

2. Radny nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach, o których mowa w ust. 1, jeżeli dotyczy to jego interesu prawnego.”;

15) w art. 26 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójt jest organem wykonawczym i zarządzającym gminy.”;

16) w art. 27:

a) obecną treść oznacza się jako ust. 1;

b) w ust. 1 skreśla się pkt 4;

c) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Funkcji wójta nie można łączyć w mandatem posła, a zastępcy wójta – także z mandatem senatora”;

17) uchyla się art. 28a;

18) w art. 28b ust. 1-2 otrzymują brzmienie:

„1. Rada gminy, po upływie 9 miesięcy od dnia wyboru wójta i nie później niż na 9 miesięcy przed zakończeniem kadencji, może podjąć uchwałę o przeprowadzeniu referendum w sprawie odwołania wójta na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej i uzasadnienia przyczyny odwołania.”;

19) w art. 30:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójt wykonuje zadania należące do samorządu gminy, nie zastrzeżone na rzecz rady gminy.”;

b) w ust. 2:

- zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„2. Do zadań wójta należy dbałość o interesy gminy, a w szczególności.”;

- po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) wykonywanie uchwał rady gminy.”;

c) po ust. 3 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

„4. Wójt przedkłada radzie gminy sprawozdanie z wykonywania zadań przypisanych mu jako organowi wykonawczemu gminy, w szczególności z realizacji uchwał rady, w tym strategii rozwoju gminy.

5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, obejmuje rok kalendarzowy i składane jest w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku objętym sprawozdaniem (roku sprawozdawczym).”;

20) po art. 30 dodaje się art. 30a-30d w brzmieniu:

„Art. 30a. 1. Celem przeprowadzenia kompleksowej oceny przedłożonych sprawozdań i sformułowania wniosków dotyczących poprawności realizacji zadań przez wójta rada gminy powołuje doraźną komisję ds. skwitowania.

2. W skład komisji, o której mowa w ust. 1, wchodzi przedstawiciele wszystkich klubów radnych.

3. Rada gminy nie musi powoływać komisji, o której mowa w ust. 1, jeśli w gminie funkcjonuje komisja stała wyspecjalizowana w zagadnieniach kontroli, której skład spełnia warunek wskazany w ust. 2; komisja ta pełni wówczas zadania komisji ds. skwitowania.

Art. 30b. 1. Komisja ds. skwitowania opiniuje przedłożone przez wójta: sprawozdanie z wykonywania przez niego zadań organu wykonawczego, sprawozdanie finansowe gminy oraz pod względem merytorycznym sprawozdanie z wykonania budżetu gminy w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.

2. Przed wydaniem opinii w przedmiocie określonym w ust. 1 komisja ds. skwitowania zasięga opinii poszczególnych stałych komisji rady gminy, a w przypadku jednostek, których sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami musi być zbadane przez biegłego rewidenta, zapoznaje się również z opinią z tego badania.

3. W oparciu o opinię dotyczącą poszczególnych sprawozdań komisja ds. skwitowania przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym opinię w sprawie udzielenia wójtowi skwitowania.

- Art. 30c. 1. W terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym rada gminy rozpatruje i zatwierdza:
- 1) sprawozdanie finansowe gminy wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu,
 - 2) sprawozdanie z wykonywania przez wójta zadań organu wykonawczego gminy.
2. Nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym, rada gminy podejmuje uchwałę w sprawie skwitowania dla wójta po zapoznaniu się z:
- 1) sprawozdaniem z wykonywania przez wójta zadań organu wykonawczego gminy;
 - 2) sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy;
 - 3) sprawozdaniem finansowym gminy;
 - 4) opinią z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
 - 5) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;
 - 6) opinią komisji ds. skwitowania.
3. Jeżeli w trakcie roku sprawozdawczego doszło do zmiany na stanowisku wójta, skwitowanie dla każdej z osób zajmujących to stanowisko udzielane jest oddzielnie.
- Art. 30d. 1. Uchwała w sprawie skwitowania jest podejmowana bezwzględną większością głosów.
2. Uchwała odmawiająca skwitowania musi zawierać szczegółowe wskazanie powodów odmowy udzielenia skwitowania.
 3. Jeżeli w głosowaniu bezwzględna większość głosujących sprzeciwiła się podjęciu uchwały w sprawie odmowy skwitowania uznaje się, że podjęta została uchwała udzielająca skwitowania.
 4. Regułę z ust. 3 stosuje się odpowiednio do głosowania nad uchwałą w sprawie udzielenia skwitowania, z zastrzeżeniem że rada gminy może bezpośrednio później zwykłą większością głosów uzupełnić treść podjętej uchwały o odmowie skwitowania o elementy wskazane w ust. 2.”;

21) w art. 33 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organizację i zasady funkcjonowania urzędu gminy określa regulamin organizacyjny, nadany przez wójta w drodze zarządzenia, z zastrzeżeniem art. 33a ust. 2”;

22) po art. 33 dodaje się art. 33a i 33b w brzmieniu:

„Art. 33a. 1. Obsługę rady gminy i jej organów zapewnia wójt za pośrednictwem wyodrębnionego w strukturze urzędu gminy biura rady. Biurem rady w rozumieniu ustawy jest również jednoosobowe lub wieloosobowe stanowisko pracy do spraw obsługi rady gminy.

2. Organizację i zasady funkcjonowania biura rady określa odrębny regulamin organizacyjny uchwalony przez radę gminy na wniosek przewodniczącego rady.
3. Biuro rady w zakresie merytorycznym podlega wyłącznie przewodniczącemu rady.
4. Przewodniczący rady może upoważnić wiceprzewodniczących rady i przewodniczących komisji do wydawania poleceń służbowych pracownikom biura rady.
5. Przewodniczący rady lub osoba przez niego upoważniona uczestniczą w procedurze naboru na stanowiska w biurze rady.
6. Czynności z zakresu prawa pracy, w tym nawiązanie i rozwiązanie stosunku pracy, z pracownikami biura rady wymaga zgody przewodniczącego rady.
7. Jeśli stanowisko w biurze rady nie jest obsadzone przez okres dłuższy niż 2 miesiące, przewodniczący rady może – w zastępstwie wójta – przeprowadzić procedurę naboru pracownika samorządowego na wolne stanowisko, a następnie zatrudnić osobę wyłonioną w tym konkursie.
8. Minister właściwy do spraw administracji określi w drodze rozporządzenia minimalną obsadę etatową biura rady w zależności od liczby mieszkańców gminy, biorąc pod uwagę możliwość efektywnej obsługi rady i jej organów oraz racjonalizację wydatków.

Art. 33b. 1. W budżecie gminy tworzy się rezerwę celową z przeznaczeniem na wydatki związane z opracowywaniem opinii i ekspertyz na potrzeby rady gminy.

3. Wykorzystanie środków z rezerwy, o której mowa w ust. 1, następuje wyłącznie na wniosek przewodniczącego rady.”;

23) uchyla się art. 35-37b;

- 24) w art. 39 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
„4. Do załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej rada gminy może upoważnić również organ wykonawczy jednostki pomocniczej albo przewodniczącego organu wykonawczego jednostki pomocniczej oraz organy jednostek i podmiotów, o których mowa w art. 9 ust. 1.”;
- 25) w art. 40 w ust. 2 w pkt 4 po wyrazach „korzystania z gminnych” dodaje się wyraz „instytucji”;
- 26) w art. 44:
a) dotychczasową treść oznacza się jako ust. 1;
b) dodaje się ust. 2 w brzmieniu:
„2. Nabycie mienia na zasadach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 nie narusza uprawnień zainteresowanych gmin do dokonania między sobą rozliczeń związanych z przeniesieniem własności lub innych praw, w szczególności dla uwzględnienia poniesionych nakładów, zaś odnośnie do nieruchomości nie służących celom użyteczności publicznej – biorąc pod uwagę ich wartość rynkową. Przepis art. 8 ust. 2b stosuje się odpowiednio.”;
- 27) w art. 64 po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:
„3a. Na związek przechodzi stanowienie taryf, opłat i cen oraz warunków korzystania z usług a także załatwianie indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, jeżeli ustanawianie takich przepisów lub wydawanie decyzji administracyjnych należy z mocy ustawy do zadania publicznego przekazanego do wykonania zespołowi.
3b. Gminy mogą także tworzyć związki z powiatami, jeżeli celem działania związku jest wykonywanie zadań publicznych w dziedzinie należącej zarówno do zakresu działania gminy jak i do zakresu działania powiatu.”;
- 28) art. 70 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:
„2. Wójt może wyznaczyć na stałe osobę, która pod nieobecność wójta będzie uczestniczyć w zgromadzeniu z prawem głosu.
3. Statut może przyznawać określonym gminom więcej niż jeden głos w zgromadzeniu lub opierać siłę głosu na określonych kryteriach.”;
- 29) w art. 71 kropkę na końcu zdania zastępuje się przecinkiem po czym dodaje się wyrazy:

„chyba, że statut ustala inny sposób obliczania tej większości. Statut może także określać przypadki, w których wymagana jest inna większość kwalifikowana i ustalać sposób jej obliczania.”;

30) w art. 84 dodaje się ust. 4 w brzmieniu:

„4. Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1, mogą reprezentować interesy swoich członków przed organami władz publicznych, w postępowaniu sadowoadministracyjnym i w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, jeżeli ich statuty przewidują taką ich funkcję.”;

31) art. 87 otrzymuje brzmienie:

„Art. 87. Organy nadzoru mogą wkraczać w działalność gminną tylko w przypadkach określonych ustawami, jeżeli organy gminy działają bez podstawy prawnej lub z naruszeniem prawa, w tym – jeżeli naruszają kompetencje zastrzeżone ustawami dla organów innych władz publicznych.”;

32) w art. 90 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wójt przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej, na zasadach określonych w ust. 1, uchwałę budżetową oraz inne uchwały rady gminy i zarządzenia wójta objęte zakresem nadzoru regionalnej izby obrachunkowej.”;

33) art. 91 otrzymuje brzmienie:

„Art. 91. 1. W przypadku podjęcia uchwały lub zarządzenia z naruszeniem prawa organ nadzoru, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia doręczenia uchwały lub zarządzenia w trybie określonym w art. 90, kieruje do właściwego w sprawie organu gminy informację o stwierdzonych naruszeniach prawa. Informacja winna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Organ nadzoru kierując informację, o której mowa w ust. 1, może wstrzymać wykonanie uchwały lub zarządzenia.

3. W przypadku istotnego naruszenia prawa, w informacji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru wyznacza termin na usunięcie naruszeń prawa, nie dłuższy niż 3 miesiące od doręczenia informacji.

4. W terminie 14 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o odmowie usunięcia istotnych naruszeń prawa lub od dnia bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru wydaje rozstrzygnięcie nadzorcze

stwierdzające nieważność uchwały lub zarządzenia w całości lub w części.

5. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego.
6. W przypadku otrzymania zawiadomienia o usunięciu istotnych naruszeń prawa terminie, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia informuje właściwy w sprawie organ gminy o odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego.
7. W przypadku przedłożenia przez właściwy organ gminy w terminie, o którym mowa w ust. 3, wyjaśnień, które uzasadniają zmianę kwalifikacji naruszenia prawa, organ nadzoru może odstąpić od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego. O odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego organ nadzoru informuje właściwy w sprawie organ gminy w terminie 14 dni od przedłożenia przez właściwy organ gminy wyjaśnień.
8. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uchwały lub zarządzenia o zaskarżeniu rozstrzygnięcia nadzorczego do sądu administracyjnego oraz o złożeniu zawiadomienia lub wniosku do organów ścigania, bezpieczeństwa lub kontroli.”;

34) w art. 92:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały lub zarządzenia organu gminy z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.”;

b) uchyla się ust. 2;

35) w art. 93 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 91 ust. 4, organ nadzoru nie może we własnym zakresie wydać rozstrzygnięcia nadzorczego, stwierdzającego nieważność uchwały lub zarządzenia organu gminy w całości lub w części. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę lub zarządzenie do sądu administracyjnego.”;

36) art. 96 otrzymuje brzmienie:

„Art. 96. 1. W razie powtarzającego się naruszenia przez radę gminy Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady

Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę gminy. W przypadku rozwiązania rady gminy Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego powołuje komisarza, który do czasu wyboru rady gminy pełni jej funkcję.

2. Jeżeli powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw dopuszcza się wójt, wojewoda wzywa wójta do zaprzestania naruszeń, a jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku - występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o odwołanie wójta.
3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego odwołuje wójta oraz powołuje komisarza, który do czasu wyboru wójta pełni jego funkcję.
4. Zarządzenie nadzorcze, o którym mowa w ust. 1 i 3, podlega natychmiastowemu wykonaniu.”;

37) art. 97 otrzymuje brzmienie:

„Art. 97. 1. W razie nierokującego nadziei na szybką poprawę i przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez organy gminy, Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, może w drodze zarządzenia nadzorczego zawiesić organy gminy oraz powołać komisarza do pełnienia ich funkcji na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru rady oraz wójta na kolejną kadencję. Zarządzenie nadzorcze podlega natychmiastowemu wykonaniu.

2. Przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda przedstawia organom gminy zarzuty i wzywa je do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji gminy.”;

38) w art. 98 ust 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące gminy, w tym zarządzenia nadzorcze, o których mowa w art. 96 ust. 1 i 3 i art. 97 ust. 1, a także stanowisko zajęte w trybie art. 89, podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od dnia ich doręczenia.”;

39) w art. 98a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Jeżeli właściwy organ gminy, wbrew obowiązkowi wynikającemu z przepisów art. 24k ust. 2 i 3 i art. 27 oraz przepisów art. 383 § 2 i 6, art. 387 § 1, art. 492 § 2 i 5 ustawy, o której mowa w art. 24b ust. 6, a także przepisów art. 5 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, w zakresie dotyczącym odpowiednio

wygaśnięcia mandatu radnego, obsadzenia mandatu radnego, wygaśnięcia mandatu wójta, odwołania ze stanowiska albo rozwiązania umowy o pracę z zastępcą wójta, sekretarzem gminy, skarbnikiem gminy, kierownikiem jednostki organizacyjnej gminy i osobą zarządzającą lub członkiem organu zarządzającego gminną osobą prawną, nie podejmuje uchwały, nie odwołuje ze stanowiska lub nie rozwiązuje umowy o pracę, wojewoda wzywa organ gminy do podjęcia odpowiedniego aktu w terminie 30 dni od doręczenia wezwania.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu określonego w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze.”.

Art. 108

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590 z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 2:
 - a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Do zakresu działania województwa należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu regionalnym, nie zastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów.”;
 - b) dodaje ust. 3 w brzmieniu:

„3. Jeżeli ustawy nie stanowią inaczej, rozstrzyganie w sprawach, o których mowa w ust. 2, należy do województwa.”;
- 2) w art. 6 ust. 1pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) wykonuje zadania publiczne, o których mowa w art. 2, w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność”;
- 3) w art. 8:
 - a) dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

„1a. W celu wspólnego wykonywania zadań publicznych województwa mogą tworzyć związki celowe.”;
 - b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Z zastrzeżeniem ust. 1a i 2, do związków celowych województw oraz porozumień stosuje się odpowiednio przepisy o samorządzie gminnym dotyczące związków i porozumień międzygminnych.”;
 - c) w ust. 4 wyraz „Porozumienia” zastępuje się wyrazami: „Statuty związków celowych, o których mowa w ust. 1a, oraz porozumienia”;
- 4) w art. 8b dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

- „3. Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1, mogą reprezentować interesy swoich członków przed organami władz publicznych, w postępowaniu sądowo-administracyjnym i w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, jeżeli ich statuty przewidują taką ich funkcję.”;
- 5) art. 10a otrzymuje brzmienie:
- „Art. 10a. 1. W przypadkach przewidzianych ustawami oraz w innych sprawach ważnych dla województwa mogą być przeprowadzane na jego terytorium konsultacje z mieszkańcami województwa; w szczególności może być przeprowadzane wysłuchanie publiczne;
2. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji i wysłuchania publicznego określa ustawa *o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, współdziałaniu gmin, powiatów i województw oraz o zmianie niektórych ustaw* oraz uchwała sejmiku województwa.”;
- 6) w art. 14 w ust. 1 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
- „1. Do zakresu działania województwa należą w szczególności sprawy:”;
- 7) w art. 18:
- a) pkt 10 otrzymuje brzmienie:
- „10) podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia zarządowi województwa skwitowania z wykonania zadań”;
- b) po pkt 10 dodaje się pkt 10a w brzmieniu:
- „10a) podejmowanie uchwał w sprawie przystąpienia do realizacji zadań publicznych o znaczeniu regionalnym nie uregulowanych przez odrębne ustawy oraz określanie sposobu realizacji takich zadań,” ;
- 8) w art. 19:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Uchwały sejmiku województwa zapadają zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy ustawowego składu sejmiku, w głosowaniu imiennym, chyba że przepisy ustaw stanowią inaczej.”;
- b) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:
- „1a Imienne wykazy głosowań radnych wraz ze wskazaniem przedmiotu głosowania podawane są do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej nie później niż w ciągu 3 dni od dnia głosowania.”;

- c) uchyla się ust. 3;
- 9) w art. 20:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Zadaniem przewodniczącego sejmiku województwa jest wyłącznie organizowanie pracy sejmiku oraz prowadzenie obrad sejmiku, z zastrzeżeniem ust. 3a i 3b. Przewodniczący może wyznaczyć do wykonywania swoich zadań wiceprzewodniczącego. W przypadku nieobecności przewodniczącego i niewyznaczenia wiceprzewodniczącego, zadania przewodniczącego wykonuje wiceprzewodniczący najstarszy wiekiem.”;
- b) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:
- „3a. Przewodniczący sejmiku województwa reprezentuje województwo w następujących przypadkach:
- 1) w postępowaniu administracyjnym i sadowoadministracyjnym, w których województwo ma interes prawny, zaś organem orzekającym w pierwszej instancji jest marszałek tego województwa;
 - 2) w postępowaniu sądowym, w którym przeciwnikiem procesowym województwa jest marszałek tego województwa.
- 3b. Przewodniczący sejmiku reprezentuje sejmik na zewnątrz.”;
- 10) w art. 21 po ust. 9 dodaje się ust. 10 w brzmieniu:
- „10. Na żądanie sejmiku województwa poszczególni członkowie zarządu województwa są zobowiązani uczestniczyć w obradach sesji.”;
- 11) po art. 21 dodaje się art. 21a w brzmieniu:
- „1. Projekty uchwał sejmiku województwa są podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej; sejmik województwa w statucie może określić dodatkowo inny sposób podawania projektów uchwał do publicznej wiadomości.
2. Podanie projektów uchwał do publicznej wiadomości następuje nie później niż w dniu przekazania tych projektów radnym.
3. Każdy może złożyć uwagi do projektu uchwały podanego do publicznej wiadomości.
4. Statut województwa określa sposób składania uwag oraz ich rozpatrywania w procedurze uchwałodawczej.”;
- 12) w art. 24:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Na zasadach ustalonych przez sejmik województwa radnemu przysługują diety, zwrot kosztów podróży służbowych, oraz prawo do bezpłatnego udziału w szkoleniach związanych z wykonywaniem mandatu.”;

b) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych radnych, oraz zasad udziału w szkoleniach związanych z wykonywaniem mandatu, uwzględniając celowość zwrotu rzeczywiście poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem mandatu oraz ułatwienie dokonywania rozliczeń.”;

13) w art. 27 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Pracodawcy radnego przysługuje prawo do zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwały sejmiku województwa o niewyrażeniu zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym.”;

14) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art.30.1. Sejmik województwa kontroluje działalność zarządu województwa oraz wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych.
2. Sposoby realizacji uprawnień kontrolnych określa statut województwa.”;

15) w art. 31:

- a) w ust. 1 po wyrazach: „organem wykonawczym” dodaje się wyrazy „i zarządzającym”;
- b) w ust. 3 skreśla się wyrazy „i senatora”;

16) uchyla się art. 34;

17) w art. 37 ust. 1-2 otrzymują brzmienie:

„1. Sejmik województwa może odwołać marszałka województwa jedynie na wniosek co najmniej $\frac{1}{4}$ ustawowego składu sejmiku.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej i uzasadnienia przyczyny odwołania.”;

18) w art. 41:

- a) w ust. 2 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:
„2. Do zadań zarządu województwa należy dbałość o interesy województwa, a w szczególności:

b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:

- „4. Zarząd województwa przedkłada sejmikowi województwa sprawozdanie z wykonywania zadań, w szczególności z realizacji uchwał sejmiku.
5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, obejmuje rok kalendarzowy i składane jest w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku objętym sprawozdaniem (roku sprawozdawczym).”;

19) po art. 41 dodaje się art. 41a-41d w brzmieniu:

„Art. 41a. 1. Celem przeprowadzenia kompleksowej oceny przedłożonych sprawozdań i sformułowania wniosków dotyczących poprawności realizacji zadań przez zarząd województwa sejmik województwa powołuje doraźną komisję ds. skwitowania.

2. W skład komisji, o której mowa w ust. 1, wchodzi przedstawiciele wszystkich klubów radnych.
3. Sejmik województwa nie musi powoływać komisji, o której mowa w ust. 1, jeśli w sejmiku województwa funkcjonuje komisja stała wyspecjalizowana w zagadnieniach kontroli, której skład spełnia warunek wskazany w ust. 2; komisja ta pełni wówczas zadania komisji ds. skwitowania.

Art. 41b. 1. Komisja ds. skwitowania opiniuje przedłożone przez zarząd województwa: sprawozdanie z wykonywania przez zarząd województwa zadań organu wykonawczego, sprawozdanie finansowe województwa oraz pod względem merytorycznym sprawozdanie z wykonania budżetu województwa w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.

2. Przed wydaniem opinii w przedmiocie określonym w ust. 1 komisja ds. skwitowania zasięga opinii poszczególnych stałych komisji sejmiku województwa, a w przypadku jednostek, których sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami musi być zbadane przez biegłego rewidenta, zapoznaje się również z opinią z tego badania.
3. W oparciu o opinię dotyczącą poszczególnych sprawozdań komisja ds. skwitowania przedkłada sejmikowi województwa w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym opinię w sprawie udzielenia skwitowania zarządowi województwa.

Art. 41c. 1. W terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym sejmik województwa rozpatruje i zatwierdza:

- 1) sprawozdanie finansowe województwa wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu,
 - 2) sprawozdanie z wykonywania przez zarząd województwa zadań organu wykonawczego województwa.
2. Nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym, sejmik województwa podejmuje uchwałę w sprawie skwitowania dla zarządu województwa po zapoznaniu się z:
- 1) sprawozdaniem z wykonywania przez zarząd województwa zadań organu wykonawczego województwa;
 - 2) sprawozdaniem z wykonania budżetu województwa;
 - 3) sprawozdaniem finansowym województwa;
 - 4) opinią z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
 - 5) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;
 - 6) opinią komisji ds. skwitowania.
3. Jeżeli w trakcie roku sprawozdawczego doszło do zmiany na stanowisku marszałka województwa, skwitowanie dla każdego z zarządów działających pod przewodnictwem kolejnych marszałków udzielane jest oddzielnie.

Art. 41d. 1. Uchwała w sprawie skwitowania jest podejmowana bezwzględną większością głosów.

2. Uchwała odmawiająca skwitowania musi zawierać szczegółowe wskazanie powodów odmowy udzielenia skwitowania.
3. Jeżeli w głosowaniu bezwzględna większość głosujących sprzeciwiła się podjęciu uchwały w sprawie odmowy skwitowania uznaje się, że podjęta została uchwała udzielająca skwitowania.
4. Regułę z ust. 3 stosuje się odpowiednio do głosowania nad uchwałą w sprawie udzielenia skwitowania, z zastrzeżeniem że sejmik województwa może bezpośrednio później zwykłą

większością głosów uzupełnić treść podjętej uchwały o odmowie skwitowania o elementy wskazane w ust. 2.”;

20) w art. 78 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organy nadzoru mogą wkraczać w działalność województwa tylko w przypadkach określonych ustawami, jeżeli organy województwa działają bez podstawy prawnej lub z naruszeniem prawa, w tym – jeżeli naruszają kompetencje zastrzeżone ustawami dla organów innych władz publicznych.”;

21) art. 82 otrzymuje brzmienie:

„Art.82.1. W przypadku podjęcia uchwały z naruszeniem prawa organ nadzoru, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia doręczenia uchwały w trybie określonym w art. 78, kieruje do właściwego w sprawie organu samorządu województwa informację o stwierdzonych naruszeniach prawa. Informacja winna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Organ nadzoru kierując informację, o której mowa w ust. 1, może wstrzymać wykonanie uchwały.
3. W przypadku istotnego naruszenia prawa, w informacji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru wyznacza termin na usunięcie naruszeń prawa, nie dłuższy niż 3 miesiące od doręczenia informacji.
4. W terminie 14 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o odmowie usunięcia istotnych naruszeń prawa lub od dnia bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru wydaje rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność uchwały w całości lub w części.
5. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego.
6. W przypadku otrzymania zawiadomienia o usunięciu istotnych naruszeń prawa terminie, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia informuje właściwy w sprawie organ samorządu województwa o odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego.
7. W przypadku przedłożenia przez właściwy organ samorządu województwa w terminie, o którym mowa w ust. 3, wyjaśnień, które uzasadniają zmianę kwalifikacji naruszenia prawa, organ nadzoru może odstąpić od wydania rozstrzygnięcia

nadzorczego. O odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego organ nadzoru informuje właściwy w sprawie organ samorządu województwa w terminie 14 dni od przedłożenia przez właściwy organ samorządu województwa wyjaśnień.

8. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uchwały o zaskarżeniu rozstrzygnięcia nadzorczego do sądu administracyjnego oraz o złożeniu zawiadomienia lub wniosku do organów ścigania, bezpieczeństwa lub kontroli.”;

22) w art. 82a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały organu samorządu województwa z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.”;

b) uchyla się ust. 2;

23) w art. 82c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 82 ust. 4, organ nadzoru nie może we własnym zakresie wydać rozstrzygnięcia nadzorczego, stwierdzającego nieważność uchwały organu samorządu województwa w całości lub w części. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę do sądu administracyjnego.”;

24) art. 84 otrzymuje brzmienie:

„Art.84. 1. W razie powtarzającego się naruszenia przez sejmik województwa Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać sejmik województwa. Rozwiązanie sejmiku województwa równoznaczne jest z rozwiązaniem wszystkich organów samorządu województwa. W przypadku rozwiązania sejmiku województwa Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego powołuje komisarza, który do czasu wyborów nowych organów samorządu województwa pełni funkcję tych organów.

2. Jeżeli powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw dopuszcza się zarząd województwa, wojewoda wzywa sejmik województwa do zastosowania niezbędnych środków, a jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku - występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o rozwiązanie zarządu województwa.

3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego rozwiązuje zarząd województwa oraz powołuje komisarza, który do czasu wyboru nowego zarządu województwa pełni jego funkcję.
4. Zarządzenie nadzorcze, o którym mowa w ust. 1 i 3, podlega natychmiastowemu wykonaniu.”;

25) art. 85 otrzymuje brzmienie:

- „Art.85. 1. W razie nierokującego nadziei na szybką poprawę i przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez organy samorządu województwa, Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, może w drodze zarządzania nadzorczego zawiesić organy samorządu województwa oraz powołać komisarza do pełnienia ich funkcji na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru zarządu województwa przez sejmik województwa nowej kadencji. Zarządzenie nadzorcze podlega natychmiastowemu wykonaniu.
2. Przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda przedstawia organom samorządu województwa zarzuty i wzywa je do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji województwa.”.

Art. 109

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592 z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

- a) ust. 1 i 2 oraz 4–6 skreśla się;
- b) w ust. 3 dodaje się drugie zdanie w brzmieniu: „Zasady i tryb przeprowadzania zmian granic powiatów, łączenia powiatów i ich podziału, a także znoszenia powiatów i tworzenia nowych określa odrębna ustawa.”;

2) uchyla się art. 3a, 3b i 3c;

3) art. 3d otrzymuje brzmienie:

- „3d. 1. W przypadkach przewidzianych ustawami oraz w innych sprawach ważnych dla powiatu mogą być przeprowadzane na jego terytorium

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113.

konsultacje z mieszkańcami powiatu; w szczególności może być przeprowadzane wysłuchanie publiczne;

2. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji i wysłuchania publicznego określa ustawa *o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, współdziałaniu gmin, powiatów i województw oraz o zmianie niektórych ustaw* oraz uchwała rady powiatu.”;
- 4) w art. 4 w ust. 1 po pkt 16 dodaje się pkt. 16a w brzmieniu:
„16a) polityki rozwoju”;
 - 5) w art. 8 ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) starosta”;
 - 6) w art. 12:
 - a) pkt 2 otrzymuje brzmienie:
„2) ustalanie wynagrodzenia starosty”;
 - b) po pkt 3 dodaje się pkt 3a w brzmieniu:
„3a) planowanie polityki rozwoju, w szczególności uchwalanie strategii rozwoju powiatu.”;
 - c) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4) stanowienie o kierunkach działania starosty, rozpatrywanie sprawozdań z jego działalności oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia skwitowania z wykonania zadań”;
 - d) pkt 6 otrzymuje brzmienie:
„6) rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu”;
 - e) w pkt 8:
 - lit. a) otrzymuje brzmienie:
„a) zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej; uchwała rady powiatu jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad starosta może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady powiatu”;
 - lit. d) otrzymuje brzmienie:

- „d) ustalania maksymalnej wysokości pożyczek i kredytów krótkoterminowych zaciąganych przez starostę oraz maksymalnej wysokości pożyczek i poręczeń udzielanych przez starostę w roku budżetowym”;
- f) pkt 9 otrzymuje brzmienie:
- „9) określanie wysokości sumy, do której starosta może samodzielnie zaciągać zobowiązania”;
- 8) art. 13 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 13. 1. Uchwały rady powiatu zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu rady, w głosowaniu imiennym, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.
2. Imienne wykazy głosowań radnych wraz ze wskazaniem przedmiotu głosowania podawane są do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej nie później niż w ciągu 3 dni od dnia głosowania.”;
- 9) w art. 14:
- a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Radny będący starostą nie może pełnić funkcji, o których mowa w ust. 1.”;
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. Zadaniem przewodniczącego jest wyłącznie organizowanie pracy rady oraz prowadzenie obrad rady, z zastrzeżeniem ust. 3a i 3b. Przewodniczący może wyznaczyć do wykonywania swoich zadań wiceprzewodniczącego. W przypadku nieobecności przewodniczącego i niewyznaczenia wiceprzewodniczącego, zadania przewodniczącego wykonuje wiceprzewodniczący najstarszy wiekiem.”;
- c) po ust. 3 dodaje się ust. 3a i 3b w brzmieniu:
- „3a. Przewodniczący rady reprezentuje powiat w następujących przypadkach:
- 1) w postępowaniu administracyjnym i sądownoadministracyjnym, w których powiat ma interes prawny, zaś organem orzekającym w pierwszej instancji jest starosta tego powiatu;
 - 2) w postępowaniu sądowym, w którym przeciwnikiem procesowym powiatu jest starosta tego powiatu.
- 3b. Przewodniczący rady reprezentuje radę na zewnątrz.”;

- d) po ust. 9 dodaje się ust. 10 w brzmieniu:
- „10. Na żądanie rady powiatu starosta jest obowiązany uczestniczyć w obradach sesji.”;
- 10) w art. 15:
- a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:
- „7. Na wniosek starosty lub co najmniej $\frac{1}{4}$ ustawowego składu rady powiatu przewodniczący obowiązany jest zwołać sesję na dzień przypadający w ciągu 7 dni od dnia złożenia wniosku. Wniosek o zwołanie sesji powinien spełniać wymogi określone w ust. 1.”;
- b) ust. 9 otrzymuje brzmienie:
- „9. Na żądanie starosty przewodniczący rady powiatu jest obowiązany wprowadzić do porządku obrad najbliższej sesji rady powiatu projekt uchwały, jeżeli wnioskodawcą jest starosta, a projekt wpłynął do rady powiatu co najmniej 7 dni przed dniem rozpoczęcia sesji rady.”;
- 11) po art. 15 dodaje się art. 15a w brzmieniu:
- „15. 1. Projekty uchwał są podawane do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej; rada powiatu w statucie może określić dodatkowo inny sposób podawania projektów uchwał do publicznej wiadomości.
2. Podanie projektów uchwał do publicznej wiadomości następuje nie później niż w dniu przekazania tych projektów radnym.
3. Każdy może złożyć uwagi do projektu uchwały podanego do publicznej wiadomości.
4. Statut powiatu określa sposób składania uwag oraz ich rozpatrywania w procedurze uchwałodawczej”;
- 12) art. 16 otrzymuje brzmienie:
- „Art. 16.1. Rada powiatu kontroluje działalność starosty oraz powiatowych jednostek organizacyjnych.
2. Sposoby realizacji uprawnień kontrolnych określa statut powiatu.”;
- 13) w art. 21:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
- „3. W związku z wykonywaniem mandatu radny korzysta z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych. Przepis ten stosuje się również do starosty niebędącego radnym.”;
- b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

- „4. Na zasadach ustalonych przez radę powiatu radnemu przysługują diety, zwrot kosztów podróży służbowych, oraz prawo do bezpłatnego udziału w szkoleniach związanych z wykonywaniem mandatu.”;
- c) ust. 4a otrzymuje brzmienie:
„4a. Dieta nie przysługuje radnemu wybranemu na funkcję starosty.”;
- d) 5b otrzymuje brzmienie:
„5b. Minister właściwy do spraw administracji publicznej określi, w drodze rozporządzenia, sposób ustalania należności z tytułu zwrotu kosztów podróży służbowych radnych, oraz zasad udziału w szkoleniach związanych z wykonywaniem mandatu, uwzględniając celowość zwrotu rzeczywiście poniesionych wydatków związanych z wykonywaniem mandatu oraz ułatwienie dokonywania rozliczeń.”;
- e) ust. 7 otrzymuje brzmienie:
„7. Radny nie może wchodzić w stosunki cywilnoprawne w sprawach majątkowych z powiatem lub powiatowymi jednostkami organizacyjnymi, z wyjątkiem stosunków prawnych wynikających z korzystania z powszechnie dostępnych usług na warunkach ogólnych oraz stosunku najmu pomieszczeń do własnych celów mieszkaniowych lub własnej działalności gospodarczej oraz dzierżawy, a także innych prawnych form korzystania z nieruchomości, jeżeli najem, dzierżawa lub użytkowanie są oparte na warunkach ustalonych powszechnie dla danego typu czynności prawnych.”;
- f) po ust. 7 dodaje się ust. 7a w brzmieniu:
„7a. Radny nie może brać udziału w głosowaniu w sprawach, o których mowa w ust. 7, jeżeli dotyczy to jego interesu prawnego.”;
- 14) w art. 22 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Pracodawcy radnego przysługuje prawo do zaskarżenia do sądu administracyjnego uchwały rady gminy o niewyrażeniu zgody na rozwiązanie stosunku pracy z radnym.”;
- 15) w art. 23:
- a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Przepis ust. 1 nie dotyczy radnego wybranego na funkcję starosty”;
- b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Starosta nie może powierzyć radnemu powiatu, w którym radny uzyskał mandat, wykonywania pracy na podstawie umowy cywilnoprawnej.”;

16) w art. 25b ust. 3-4 otrzymują brzmienie:

„3. Radni i ich małżonkowie oraz małżonkowie starostów, zastępców starostów, sekretarzy powiatu, skarbników powiatu, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu oraz osób zarządzających i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami spółek handlowych z udziałem powiatowych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.

4. Jeżeli wybór lub powołanie, o których mowa w ust. 3, nastąpiły przed rozpoczęciem wykonywania mandatu radnego albo dniem wyboru starosty lub powołania na zastępcę starosty lub przed zatrudnieniem na stanowisku sekretarza powiatu, powołaniem skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu oraz osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną, osoby, o których mowa w ust. 3, są obowiązane zrzec się stanowiska lub funkcji w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia ślubowania przez radnego albo od dnia wyboru, zatrudnienia na podstawie umowy o pracę lub powołania na stanowisko. W razie niezrzeczenia się stanowiska lub funkcji osoba, o której mowa w ust. 3, traci je z mocy prawa po upływie terminu, o którym mowa w zdaniu pierwszym.”;

17) w art. 25c:

a) wprowadzenie do wyliczenia w ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Radny, starosta, zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym, zwanego dalej "oświadczeniem majątkowym". Oświadczenie majątkowe dotyczy ich majątku odrębnego oraz majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową. Oświadczenie majątkowe zawiera informacje o:”;

b) w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty - staroście.”;

c) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Starosta, zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty składają pierwsze oświadczenie majątkowe w terminie 30 dni od dnia wyboru lub powołania na stanowisko albo od dnia zatrudnienia. Do pierwszego oświadczenia majątkowego starosta, zastępca starosty, sekretarz powiatu, skarbnik powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty są obowiązani dołączyć informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli prowadzili ją przed dniem wyboru, powołania lub zatrudnienia. Kolejne oświadczenia majątkowe są składane przez nich co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, oraz w dniu odwołania ze stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę.”,

d) ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza oświadczenia majątkowego radnego oraz wzór formularza oświadczenia majątkowego starosty, zastępcy starosty, sekretarza powiatu, skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu starosty, uwzględniając zakazy określone w odniesieniu do tych osób w przepisach ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.”;

18) w art. 25f:

a) ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) starostę, zastępcę starosty, sekretarza powiatu, skarbnika powiatu, kierownika jednostki organizacyjnej powiatu, osobę zarządzającą, i członka organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osobę wydającą decyzje administracyjne w imieniu starosty - powoduje utratę ich wynagrodzenia za okres od dnia, w którym powinno być złożone oświadczenie do dnia złożenia oświadczenia.”;

c) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli starosta lub skarbnik powiatu nie złożą w terminie oświadczenia majątkowego, rada powiatu odwołuje ich, w drodze uchwały,

najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia.”;

d) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli zastępca starosty, sekretarz powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty nie złożą w terminie oświadczenia majątkowego, właściwy organ odwołuje ich albo rozwiązuje z nimi umowę o pracę najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia.”.

19) w art. 25h ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Starosta, zastępca starosty, skarbnik powiatu, sekretarz powiatu, kierownik jednostki organizacyjnej powiatu, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego powiatową osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu starosty w trakcie pełnienia funkcji lub trwania zatrudnienia oraz przez okres 3 lat po zakończeniu pełnienia funkcji lub ustaniu zatrudnienia nie mogą przyjąć jakiegokolwiek świadczenia o charakterze majątkowym, nieodpłatnie lub odpłatnie w wysokości niższej od jego rzeczywistej wartości od podmiotu lub podmiotu od niego zależnego, jeżeli biorąc udział w wydaniu rozstrzygnięcia w sprawach indywidualnych jego dotyczących mieli bezpośredni wpływ na jego treść.”;

20) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. 1. Starosta jest organem wykonawczym i zarządzającym powiatu.

2. Starostą nie może być osoba, która nie jest obywatelem polskim.
3. Funkcji starosty nie można łączyć z członkostwem w organie innej jednostki samorządu terytorialnego, z zastrzeżeniem ust. 4. oraz z zatrudnieniem w administracji rządowej, a także z mandatem posła.
4. Prezydent miasta na prawach powiatu sąsiadującego z powiatem ziemskim może zostać wybrany starostą tego powiatu. Zasady pełnienia jednocześnie funkcji prezydenta miasta oraz starosty określa ustawa *o wzmocnieniu udziału mieszkańców w samorządzie terytorialnym, współdziałaniu gmin, powiatów i województw oraz o zmianie niektórych ustaw.*”;

21) art. 27 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 27. 1. Wyboru pierwszego starosty w kadencji rada powiatu dokonuje w ciągu 3 miesięcy od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez właściwy organ wyborczy.
2. Rada powiatu wybiera starostę bezwzględną większością głosów ustawowego składu rady, w głosowaniu tajnym.”;

22) dodaje się art. 27a w brzmieniu:

- „Art. 27a. 1. Starosta powołuje swojego zastępcę w drodze zarządzenia po zasięgnięciu opinii rady powiatu.
2. Rada powiatu wydaje opinię o kandydacie na zastępcę starosty w terminie 30 dni od dnia jego przedstawienia; niewydanie opinii we wskazanym terminie jest równoznaczne z wydaniem opinii pozytywnej.
3. Zastępcą starosty może być wyłącznie obywatel polski.
4. Funkcji zastępcy starosty nie można łączyć z:
- 1) pełnieniem funkcji i członkostwem w organie jednostki samorządu terytorialnego, w szczególności z członkostwem w radzie powiatu, w której dana osoba jest zastępcą starosty;
 - 2) zatrudnieniem w administracji rządowej;
 - 3) mandatem posła i senatora.
5. Starosta odwołuje swojego zastępcę w drodze zarządzenia.
6. Zastępca starosty przejmuje obowiązki starosty w przypadku zaistnienia przemijającej przeszkody w wykonywaniu zadań i kompetencji przez starostę.”;

23) art. 28 otrzymuje brzmienie:

- „Art. 28. Starosta i jego zastępca działają do dnia wyboru nowego starosty, z zastrzeżeniem art. 29 ust. 5.”;

24) w art. 29:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Jeżeli rada powiatu nie dokona wyboru starosty w terminie określonym w art. 27 ust. 1, ulega rozwiązaniu z mocy prawa.”;

b) ust. 3a-5 otrzymują brzmienie:

- „3a. Do czasu wyboru starosty przez nową radę Prezes Rady Ministrów, na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej, wyznacza osobę, która w tym okresie pełni funkcję organów powiatu.

4. Jeżeli rada powiatu, wybrana w wyniku wyborów przedterminowych, o których mowa w ust. 3, nie dokona wyboru starosty w terminie określonym w art. 27 ust. 1, ulega rozwiązaniu z mocy prawa. Informację o rozwiązaniu rady podaje się do wiadomości w trybie określonym w ust. 2.
5. W przypadku, o którym mowa w ust. 4, nie przeprowadza się wyborów przedterminowych. Do dnia wyborów rady powiatu na kolejną kadencję oraz wyboru starosty zadania i kompetencje rady i starosty przejmuje komisarz rządowy ustanowiony przez Prezesa Rady Ministrów na wniosek ministra właściwego do spraw administracji publicznej.”;

25) uchyla się art. 30;

26) w art. 31:

a) ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Rada powiatu może odwołać starostę jedynie na wniosek co najmniej 1/4 ustawowego składu rady.

2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, wymaga formy pisemnej i uzasadnienia przyczyny odwołania.

b) uchyla się ust. 4 i 5;

27) w art. 31a:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku złożenia rezygnacji przez starostę jej przyjęcie następuje na najbliższej sesji zwykłą większością głosów w formie uchwały.”,

b) uchyla się ust. 2,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Niepodjęcie uchwały, o której mowa w ust. 1, jest równoznaczne z przyjęciem rezygnacji z upływem ostatniego dnia miesiąca, w którym odbyła się sesja rady powiatu, o której mowa w ust. 1.”;

28) w art. 31b:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku odwołania albo przyjęcia rezygnacji starosty rada powiatu dokonuje wyboru nowego starosty w trybie, o którym mowa w art. 27, odpowiednio, w ciągu 3 miesięcy od dnia odwołania albo od dnia przyjęcia rezygnacji. W przypadku niedokonania wyboru nowego starosty w terminie 3 miesięcy od dnia odwołania albo od dnia przyjęcia rezygnacji, przepisy art. 29 stosuje się odpowiednio.”,

- b) uchyla się ust. 2,
 - c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
 - „3. Starosta, który został odwołany lub którego rezygnacja została przyjęta, pełni dotychczasowe obowiązki do czasu wyboru nowego starosty.”,
 - d) ust. 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4. Odwołanie starosty i przyjęcie rezygnacji starosty jest równoznaczne z odwołaniem zastępcy starosty; zastępca pełni dotychczasowe obowiązki do czasu wyboru nowego starosty.”;
- 29) uchyla się art. 31c;
- 30) w art. 32:
- a) ust. 1-3 otrzymują brzmienie:
 - „1. Starosta wykonuje zadania należące do samorządu powiatu, nie zastrzeżone ustawą na rzecz rady powiatu lub powiatowych samorządowych jednostek organizacyjnych”.
 - 2. Do zadań starosty należy dbałość o interesy powiatu, a w szczególności:
 - 1) przygotowywanie projektów uchwał rady,
 - 2) wykonywanie uchwał rady,
 - 3) gospodarowanie mieniem powiatu,
 - 4) wykonywanie budżetu powiatu,
 - 5) zatrudnianie i zwalnianie kierowników jednostek organizacyjnych powiatu.
 - 3. W realizacji zadań starosta podlega wyłącznie radzie powiatu.”;
 - b) po ust. 3 dodaje się ust. 4 i 5 w brzmieniu:
 - „4. Starosta przedkłada radzie powiatu sprawozdanie z wykonywania zadań przypisanych mu jako organowi wykonawczemu powiatu, w szczególności z realizacji uchwał rady, w tym strategii rozwoju powiatu.
 - 5. Sprawozdanie, o którym mowa w ust. 4, obejmuje rok kalendarzowy i składane jest w terminie do 30 kwietnia roku następującego po roku objętym sprawozdaniem (roku sprawozdawczym).”;
- 31) po art. 32 dodaje się art. 32a-32d w brzmieniu:
- „Art. 32a. 1. Celem przeprowadzenia kompleksowej oceny przedłożonych sprawozdań i sformułowania wniosków dotyczących

poprawności realizacji zadań przez starostę rada powiatu powołuje doraźną komisję ds. skwitowania.

2. W skład komisji, o której mowa w ust. 1, wchodzi przedstawiciele wszystkich klubów radnych.
3. Rada powiatu nie musi powoływać komisji, o której mowa w ust. 1, jeśli w radzie powiatu funkcjonuje komisja stała wyspecjalizowana w zagadnieniach kontroli, której skład spełnia warunek wskazany w ust. 2; komisja ta pełni wówczas zadania komisji ds. skwitowania.

Art. 32b. 1. Komisja ds. skwitowania opiniuje przedłożone przez starostę: sprawozdanie z wykonywania przez starostę zadań organu wykonawczego, sprawozdanie finansowe powiatu oraz pod względem merytorycznym sprawozdanie z wykonania budżetu powiatu w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.

2. Przed wydaniem opinii w przedmiocie określonym w ust. 1 komisja ds. skwitowania zasięga opinii poszczególnych stałych komisji rady powiatu, a w przypadku jednostek, których sprawozdanie finansowe zgodnie z przepisami musi być zbadane przez biegłego rewidenta, zapoznaje się również z opinią z tego badania.
3. W oparciu o opinię dotyczącą poszczególnych sprawozdań komisja ds. skwitowania przedkłada radzie powiatu w terminie do dnia 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym opinię w sprawie udzielenia staroście skwitowania.

Art. 32c. 1. W terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym rada powiatu rozpatruje i zatwierdza:

- 1) sprawozdanie finansowe powiatu wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu,
 - 2) sprawozdanie z wykonywania przez starostę zadań organu wykonawczego powiatu.
2. Nie później niż do dnia 30 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym, rada powiatu podejmuje uchwałę w sprawie skwitowania dla starosty po zapoznaniu się z:
- 1) sprawozdaniem z wykonywania przez starostę zadań organu wykonawczego powiatu;
 - 2) sprawozdaniem z wykonania budżetu powiatu;
 - 3) sprawozdaniem finansowym powiatu;

- 4) opinią z badania sprawozdania finansowego, o którym mowa w art. 268 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych;
- 5) informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego;
- 6) opinią komisji ds. skwitowania.

3. Jeżeli w trakcie roku sprawozdawczego doszło do zmiany na stanowisku starosty, skwitowanie dla każdej z osób zajmujących to stanowisko udzielane jest oddzielnie.

Art. 32d. 1. Uchwała w sprawie skwitowania jest podejmowana bezwzględną większością głosów.

2. Uchwała odmawiająca skwitowania musi zawierać szczegółowe wskazanie powodów odmowy udzielenia skwitowania.

3. Jeżeli w głosowaniu bezwzględna większość głosujących sprzeciwiła się podjęciu uchwały w sprawie odmowy skwitowania uznaje się, że podjęta została uchwała udzielająca skwitowania.

4. Regułę z ust. 3 stosuje się odpowiednio do głosowania nad uchwałą w sprawie udzielenia skwitowania, z zastrzeżeniem że rada powiatu może bezpośrednio później zwykłą większością głosów uzupełnić treść podjętej uchwały o odmowie skwitowania o elementy wskazane w ust. 2.”;

32) art. 33 otrzymuje brzmienie:

„Art.33. Starosta wykonuje zadania powiatu przy pomocy starostwa powiatowego oraz jednostek organizacyjnych powiatu, w tym powiatowego urzędu pracy.”;

33) w art. 34:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Starosta organizuje pracę starostwa powiatowego, kieruje bieżącymi sprawami powiatu oraz reprezentuje powiat na zewnątrz.”;

b) skreśla się ust. 2-3;

34) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organizację i zasady funkcjonowania starostwa powiatowego określa regulamin organizacyjny nadany przez starostę w drodze zarządzenia, z zastrzeżeniem art. 33a ust. 2.”;

35) w art. 36 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

- „1. Organizację i zasady funkcjonowania jednostek organizacyjnych powiatu określają regulaminy organizacyjne nadane przez starostę w formie zarządzenia, chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej.”;
- 36) w art. 37 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Sekretarz i skarbnik mogą uczestniczyć w obradach rady powiatu i jej komisji z głosem doradczym.”;
- 37) w art. 38:
- a) ust. 1-2 otrzymują brzmienie:
- „1. W indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej należących do właściwości powiatu decyzje wydaje starosta.
2. Starosta może upoważnić swojego zastępcę, pracowników starostwa, powiatowych służb, inspekcji i straży oraz kierowników jednostek organizacyjnych powiatu do wydawania w jego imieniu decyzji, o których mowa w ust. 1.”,
- b) skreśla się ust. 2a;
- 38)w art. 40 ust. 2 pkt 4 po wyrazach „korzystania z powiatowych” dodaje się wyraz „instytucji.”;
- 39) w art. 42 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Powiatowe przepisy porządkowe, o których mowa w art. 41, w przypadkach niecierpiących zwłoki, może wydać starosta.”;
- 40) w art. 48 ust. 1-2 otrzymują brzmienie:
- „1. Oświadczenie woli w sprawach majątkowych w imieniu powiatu składa starosta.
2. Starosta może upoważnić swojego zastępcę, pracowników starostwa, kierowników powiatowych służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych powiatu do składania oświadczeń woli związanych z prowadzeniem bieżącej działalności powiatu.”;
- 41) w art. 60:
- a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:
- „1. Za prawidłowe wykonanie budżetu powiatu odpowiada starosta.”,
- b) wprowadzenie do wyliczenia w ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Staroście przysługuje wyłączne prawo:”;
- 42) w art. 61 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) ujawnienie sprawozdania starosty z działań, o których mowa w art. 60 ust. 2 pkt 1 i 2”;

43) w art. 65 po ust. 1 dodaje się ust. 1a i 1 b w brzmieniu:

„1a. Na związek przechodzi stanowienie taryf, opłat i cen oraz warunków korzystania z usług a także załatwianie indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej, jeżeli ustanawianie takich przepisów lub wydawanie decyzji administracyjnych należy z mocy ustawy do zadania publicznego przekazanego do wykonania zespołowi.

1b. Powiaty mogą także tworzyć związki wspólnie z gminami i przystępować do związków tworzonych przez gminy, na zasadach określonych w ustawie o samorządzie gminnym, jeżeli celem działania związku jest wykonywanie zadań publicznych w dziedzinie należącej zarówno do zakresu działania powiatu jak i do zakresu działania gminy. Do takich związków przepisy ustawy niniejszej mają zastosowanie, o ile nie są sprzeczne z odpowiednimi przepisami ustawy o samorządzie gminnym.”;

44) w art. 74 po wyrazach „z gminami” dodaje się przecinek oraz wyrazy „na zasadach określonych w ustawie o samorządzie gminnym.”;

45) w art. 75 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Stowarzyszenia, o których mowa w ust. 1, mogą reprezentować interesy swoich członków przed organami władz publicznych, w postępowaniu sądownoadministracyjnym i w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, jeżeli ich statuty przewidują taką ich funkcję.”;

46) w art. 76 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Organy nadzoru mogą wkraczać w działalność powiatu tylko w przypadkach określonych ustawami, jeżeli organy powiatu działają bez podstawy prawnej lub z naruszeniem prawa, w tym – jeżeli naruszają kompetencje zastrzeżone ustawami dla organów innych władz publicznych.”;

47) w art. 78 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Starosta przedkłada regionalnej izbie obrachunkowej, na zasadach określonych w ust. 1, uchwałę budżetową oraz inne uchwały objęte zakresem nadzoru izby.”;

48) art. 79 otrzymuje brzmienie:

„Art. 79. 1. W przypadku podjęcia uchwały z naruszeniem prawa organ nadzoru, w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia doręczenia uchwały w trybie określonym w art. 78, kieruje do właściwego w sprawie organu powiatu informację o stwierdzonych naruszeniach prawa. Informacja winna zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne.

2. Organ nadzoru kierując informację, o której mowa w ust. 1, może wstrzymać wykonanie uchwały.
3. W przypadku istotnego naruszenia prawa, w informacji, o której mowa w ust. 1, organ nadzoru wyznacza termin na usunięcie naruszeń prawa, nie dłuższy niż 3 miesiące od doręczenia informacji.
4. W terminie 14 dni od dnia otrzymania pisemnego zawiadomienia o odmowie usunięcia istotnych naruszeń prawa lub od dnia bezskutecznego upływu terminu, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru wydaje rozstrzygnięcie nadzorcze stwierdzające nieważność uchwały w całości lub w części.
5. Rozstrzygnięcie nadzorcze powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne oraz pouczenie o dopuszczalności wniesienia skargi do sądu administracyjnego.
6. W przypadku otrzymania zawiadomienia o usunięciu istotnych naruszeń prawa terminie, o którym mowa w ust. 3, organ nadzoru w terminie 14 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia informuje właściwy w sprawie organ powiatu o odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego.
7. W przypadku przedłożenia przez właściwy organ powiatu w terminie, o którym mowa w ust. 3, wyjaśnień, które uzasadniają zmianę kwalifikacji naruszenia prawa, organ nadzoru może odstąpić od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego. O odstąpieniu od wydania rozstrzygnięcia nadzorczego organ nadzoru informuje właściwy w sprawie organ powiatu w terminie 14 dni od przedłożenia przez właściwy organ powiatu wyjaśnień.
8. Przepisu ust. 1 nie stosuje się do uchwały o zaskarzeniu rozstrzygnięcia nadzorczego do sądu administracyjnego oraz o złożeniu zawiadomienia lub wniosku do organów ścigania, bezpieczeństwa lub kontroli.”;

49) w art. 80:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozstrzygnięcie nadzorcze wstrzymuje wykonanie uchwały organu powiatu z mocy prawa w zakresie objętym stwierdzeniem nieważności, z dniem doręczenia rozstrzygnięcia nadzorczego.”;

b) uchyla się ust. 2;

50) w art. 81 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Po upływie terminu, o którym mowa w art. 79 ust. 4, organ nadzoru nie może we własnym zakresie wydać rozstrzygnięcia nadzorczego, stwierdzającego nieważność uchwały organu powiatu w całości lub w części. W tym przypadku organ nadzoru może zaskarżyć uchwałę do sądu administracyjnego.”;

51) art. 83 otrzymuje brzmienie:

„Art. 83. 1. W razie powtarzającego się naruszenia przez radę powiatu Konstytucji lub ustaw, Sejm, na wniosek Prezesa Rady Ministrów, może w drodze uchwały rozwiązać radę powiatu. Rozwiązanie rady równoznaczne jest z rozwiązaniem wszystkich organów powiatu. W przypadku rozwiązania rady powiatu Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego powołuje komisarza, który do czasu wyborów nowych organów powiatu pełni funkcję tych organów.

2. Jeżeli powtarzającego się naruszenia Konstytucji lub ustaw dopuszcza się starosta, wojewoda wzywa radę powiatu do zastosowania niezbędnych środków, a jeżeli wezwanie to nie odnosi skutku - występuje z wnioskiem do Prezesa Rady Ministrów o odwołanie starosty.

3. Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, w drodze zarządzenia nadzorczego odwołuje starostę oraz powołuje komisarza, który do czasu wyboru starosty pełni jego funkcję.

4. Zarządzenie nadzorcze, o którym mowa w ust. 1 i 3, podlega natychmiastowemu wykonaniu.”;

52) art. 84 otrzymuje brzmienie:

„Art. 84. 1. W razie nierokującego nadziei na szybką poprawę i przedłużającego się braku skuteczności w wykonywaniu zadań publicznych przez organy powiatu, Prezes Rady Ministrów, na wniosek wojewody, może w drodze zarządzenia nadzorczego zawiesić organy powiatu oraz powołać komisarza do pełnienia ich funkcji na okres do dwóch lat, nie dłużej jednak niż do wyboru starosty przez radę nowej kadencji. Zarządzenie nadzorcze podlega natychmiastowemu wykonaniu.

2. Przed skierowaniem wniosku, o którym mowa w ust. 1, wojewoda przedstawia organom powiatu zarzuty i wzywa je do niezwłocznego przedłożenia programu poprawy sytuacji powiatu.”;

53) w art. 85 ust 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Rozstrzygnięcia nadzorcze dotyczące powiatu, w tym zarządzenia nadzorcze, o których mowa w art. 83 ust. 1 i 3 i art. 84 ust. 1, a także stanowisko zajęte w trybie art. 77b, podlegają zaskarżeniu do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od dnia ich doręczenia.”;

54) w art. 85a ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Jeżeli właściwy organ powiatu, wbrew obowiązкови wynikającemu z przepisów art. 25f ust. 2 i 3 i art. 26 ust. 2a i 3 oraz przepisów art. 383 § 2 i 6, art. 387 § 1 ustawy, o której mowa w art. 29 ust. 6, a także przepisów art. 5 ust. 2, 3 i 5 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, w zakresie dotyczącym odpowiednio wygaśnięcia mandatu radnego, obsadzenia mandatu radnego, odwołania ze stanowiska albo rozwiązania umowy o pracę z starostą, wicestarostą, sekretarzem powiatu, skarbnikiem powiatu, kierownikiem jednostki organizacyjnej powiatu i osobą zarządzającą lub członkiem organu zarządzającego powiatową osobą prawną, nie podejmuje uchwały, nie odwołuje ze stanowiska albo nie rozwiązuje umowy o pracę, wojewoda wzywa organ powiatu do podjęcia odpowiedniego aktu w terminie 30 dni od doręczenia wezwania.

2. W razie bezskutecznego upływu terminu określonego w ust. 1, wojewoda wydaje zarządzenie zastępcze.”.

Rozdział 14

Zmiany innych ustaw

Art. 110

W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 roku – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz.U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 z późn. zm.⁹⁾) w art. 229 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) starosty oraz kierowników powiatowych służb, inspekcji, straży i innych jednostek organizacyjnych, z wyjątkiem spraw określonych w pkt 2 – rada powiatu,”.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188 i Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682 i Nr 181, poz. 1524, z 2008 r. Nr 229, poz. 1539, z 2009 r. Nr 195, poz. 1501 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131, Nr 182, poz. 1228 i Nr 254, poz. 1700 oraz z 2011 Nr 6, poz. 18.

Art. 111

W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 roku – Karta Nauczyciela (Dz.U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674 z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 91d pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) art. 9g ust. 2, art. 29 ust. 1, art. 30a oraz art. 53 ust. 3a i 4 - wykonuje odpowiednio: wójt, burmistrz (prezydent miasta), starosta, zarząd województwa”.

Art. 112

W ustawie z dnia 15 listopada 1984 roku – Prawo przewozowe (Dz.U. z 2000 r. Nr 50, poz. 601 z późn. zm.¹¹⁾) w art. 8 ust. 1 pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) marszałka województwa albo starostę – w odniesieniu do przewoźników, wobec których odpowiednio zarząd województwa albo starosta wykonuje uprawnienia z akcji lub udziałów”.

Art. 113

W ustawie z dnia 21 marca 1985 roku o drogach publicznych (Dz.U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115 z późn. zm.¹²⁾):

1) art. 7 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zaliczenie do kategorii dróg gminnych następuje w drodze uchwały rady gminy po zasięgnięciu opinii właściwego starosty.”;

2) w art. 19:

a) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) powiatowych – starosta”;

b) w art. 19 dodaje się ust. 5a i 5b w brzmieniu:

„5a. Drogi leżące w granicach miasta nie posiadającego praw powiatu podlegają przekazaniu w zarząd miasta na wniosek burmistrza (prezydenta miasta), w którym określa się odcinki dróg, o

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572, Nr 97, poz. 800, Nr 213, poz. 1650 i Nr 219, poz. 1706.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 125, poz. 1371, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 i Nr 130, poz. 1112, z 2003 r. Nr 149, poz. 1452 i Nr 211, poz. 2049, z 2004 r. Nr 97, poz. 962, Nr 160, poz. 1678 i Nr 281, poz. 2780, z 2006 r. Nr 133, poz. 935, z 2008 r. Nr 219, poz. 1408, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13.

¹²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 23, poz. 136 i Nr 192, poz. 1381, z 2008 r. Nr 54, poz. 326, Nr 218, poz. 1391 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100 i 101, Nr 86, poz. 720 i Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 106, poz. 675 i Nr 152, poz. 1018 i Nr 225, poz. 1466 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13.

przekazanie których chodzi, z wyłączeniem autostrad i dróg ekspresowych. Ust. 4 stosuje się odpowiednio.

5b. Zarządcą drogi może być także zespół miejski.”;

- c) w art. 21 ust. 1 wyrazy „i ust. 5” zastępuje się wyrazami „oraz ust. 5 i 5a”.

Art. 114

W ustawie z dnia 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287 z późn. zm.¹³⁾) w art. 8a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Rada gminy, rada powiatu i sejmik województwa przynajmniej raz w roku rozpatrują informację wojewódzkiego inspektora ochrony środowiska o stanie środowiska na obszarze województwa. Wojewódzki inspektor ochrony środowiska informuje wójta, burmistrza (prezydenta miasta), starostę i zarząd województwa o wynikach kontroli obiektów o podstawowym znaczeniu dla danego terenu.”.

Art. 115

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307 z późn.zm.¹⁴⁾) w art. 26 ust. 1 pkt 9:

- 1) na końcu litery c dodaje się przecinek;
- 2) dodaje się literę d w brzmieniu: „realizacji zadań publicznych poprzez fundusz inicjatyw lokalnych”.

Art. 116

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz.U. z 2000 r. Nr 54, poz. 654 z późn. zm.¹⁵⁾) w art. 18 ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 88, poz. 587 i Nr 124, poz. 859, z 2008 r. Nr 138, poz. 865, Nr 199, poz. 1227 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 31, poz. 206, Nr 79, poz. 666 i Nr 130, poz. 1070 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 239, poz. 1592.

¹⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2010 r. Nr 57, poz. 353, Nr 75, poz. 473, Nr 105, poz. 655, Nr 149, poz. 996, Nr 219, poz. 1442, Nr 226, poz. 1475 i Nr 226, poz. 1478 oraz z 2011 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 226, poz. 1478 i Nr 257, poz. 1725.

¹⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2000 r. Nr 60, poz. 700 i 703, Nr 86, poz. 958, Nr 103, poz. 1100, Nr 117, poz. 1228 i Nr 122, poz. 1315 i 1324, z 2001 r. Nr 106, poz. 1150, Nr 110, poz. 1190 i Nr 125, poz. 1363, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 74, poz. 676, Nr 93, poz. 820, Nr 141, poz. 1179, Nr 169, poz. 1384, Nr 199, poz. 1672, Nr 200, poz. 1684 i Nr 230, poz. 1922, z 2003 r. Nr 45, poz. 391, Nr 96, poz. 874, Nr 137, poz. 1302, Nr 180, poz. 1759, Nr 202, poz. 1957, Nr 217, poz. 2124 i Nr 223, poz. 2218, z 2004 r. Nr 6, poz. 39, Nr 29, poz. 257, Nr 54, poz. 535, Nr 93, poz. 894, Nr 121, poz. 1262, Nr 123, poz. 1291, Nr 146, poz. 1546, Nr 171, poz. 1800, Nr 210, poz. 2135 i Nr 254, poz. 2533, z 2005 r. Nr 25, poz. 202, Nr 57, poz. 491, Nr 78, poz. 684, Nr 143, poz. 1199, Nr 155, poz. 1298, Nr 169, poz. 1419 i 1420, Nr 179, poz. 1484, Nr 180, poz. 1495 i Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, Nr 107, poz. 723, Nr 136, poz.

„1) darowizn przekazanych na cele określone w art. 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organizacjom, o którym mowa w art. 3 ust. 2 i 3 tej ustawy, lub równoważnym organizacjom, określonym w przepisach regulujących działalność pożytku publicznego, obowiązujących w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej lub innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, prowadzącym działalność pożytku publicznego w sferze zadań publicznych, realizującym te cele oraz darowizn przekazanych na fundusz inicjatyw lokalnych - łącznie do wysokości nieprzekraczającej 10 % dochodu, o którym mowa w art. 7 ust. 3 albo w art. 7a ust. 1,.”

Art. 117

W ustawie z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.¹⁶⁾) w art. 5c pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) art. 5 ust. 7, art. 36 ust. 2, art. 36a ust. 1, 4-6, 10, 12 i 14, art. 38 ust. 1, art. 39 ust. 4a i 5, art. 62 ust. 6 oraz art. 71c ust. 1 - wykonuje odpowiednio: wójt (burmistrz, prezydent miasta), starosta, zarząd województwa”.

Art. 118

W ustawie z dnia 7 października 1992 roku o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz.U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577, z późn. zm.¹⁷⁾):

1) po art. 9a dodaje się art. 9b w brzmieniu:

„Art.9b. Izby kontrolują pod względem rachunkowym i formalnym roczne sprawozdania z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego i udzielają na tej podstawie absolutorium organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego”;

2) w art. 11 w ust. 1 skreśla się pkt 6;

3) w art. 13:

970, Nr 157, poz. 1119, Nr 183, poz. 1353, Nr 217, poz. 1589 i Nr 251, poz. 1847, z 2007 r. Nr 165, poz. 1169, Nr 171, poz. 1208 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 141, poz. 888 i Nr 209, poz. 1316, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 19, poz. 100, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 69, poz. 587, Nr 79, poz. 666, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 157, poz. 1241, Nr 165, poz. 1316 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 57, poz. 352, Nr 75, poz. 473, Nr 96, poz. 620, Nr 127, poz. 857, Nr 149, poz. 996, Nr 219, poz. 1442, Nr 226, poz. 1478 i Nr 229, poz. 1496 oraz z 2011 r. Nr 28, poz. 143

¹⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280 i Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370 i Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1705 oraz z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857 i Nr 148, poz. 991.

¹⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 149, poz. 1454, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 14, poz. 114, Nr 64, poz. 565 i Nr 249, poz. 2104, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 238, poz. 1578.

- a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
 - „4) wydawanie opinii o przedkładanych przez wójtów (burmistrzów, prezydentów miast), starostów i zarządy województw informacjach o przebiegu wykonania budżetu za pierwsze półrocze,
 - b) uchyla się pkt 5 i 8;
 - c) dodaje się pkt 8a w brzmieniu:
 - „8a) wydawanie, na wniosek przewodniczącego organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, opinii o skutkach finansowych przyjęcia projektu uchwały wniesionego jako inicjatywa obywatelska”;
- 4) w art. 18 w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:
- „1a) odmowa udzielenia absolutorium organowi wykonawczemu jednostki samorządu terytorialnego”;
- 5) w art. 19 uchyla się ust. 3;
- 6) w art. 21 uchyla się ust. 2 i 3.

Art. 119

W ustawie z dnia 27 czerwca 1997 roku o bibliotekach (Dz.U. Nr 85, poz. 539, z późn. zm.¹⁸⁾):

- 1) w art. 20 ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Biblioteka publiczna, której organizatorem jest powiat lub miasto na prawach powiatu, działająca w mieście będącym siedzibą samorządu województwa, może wykonywać zadania, o których mowa w ust. 1, na postawie porozumienia zarządu województwa ze starostą lub organem wykonawczym miasta na prawach powiatu. Porozumienie w szczególności określa wielkość środków finansowych, które wnoszą strony porozumienia, niezbędnych do prowadzenia działalności przez bibliotekę.”;
- 2) w art. 20a ust. 2 otrzymuje brzmienie:
- „2. Biblioteka publiczna, której organizatorem jest gmina działająca w mieście będącym siedzibą samorządu powiatowego, może wykonywać zadania, o których mowa w ust. 1, na podstawie porozumienia starosty z wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta). Porozumienie powinno zawierać ustalenia określone w art. 20 ust. 2.”.

Art. 120

¹⁸⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2001 r. Nr 129, poz. 1440, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2004 r. Nr 238, poz. 2390 oraz z 2006 r. Nr 220, poz. 1600.

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz.U. z 2006 r. Nr 216, poz. 1584, z późn. zm.¹⁹⁾) w art. 2 pkt 6a otrzymuje brzmienie:

„6a) starostów, zastępców starostów, skarbników powiatów, sekretarzy powiatów, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu, osoby zarządzające i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi oraz inne osoby wydające decyzje administracyjne w imieniu starosty;”.

Art. 121

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, z późn. zm.²⁰⁾):

1) art. 25b otrzymuje brzmienie:

„Art. 25b. Powiatowym zasobem nieruchomości gospodaruje starosta. Przepisy art. 25 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio”;

2) w art. 97:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadkach, o których mowa w art. 95 pkt 3-5, podziału nieruchomości można dokonać z urzędu albo na wniosek odpowiednio starosty, wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej, starosty działającego jako organ wykonawczy powiatu albo zarządu województwa.”;

b) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Podziału nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa, powiatu lub województwa można dokonać z urzędu, po zasięgnięciu opinii odpowiednio starosty, wykonującego zadanie z zakresu administracji rządowej, starosty działającego jako organ wykonawczy powiatu lub zarząd województwa”.

Art. 122

W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej (Dz.U. z 2007 Nr 65, poz. 437 z późn. zm.), w art.6 ust. 1:

1) dodaje się pkt 3a w brzmieniu:

¹⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2008 r. Nr 223, poz. 1458 oraz w Dz.U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1375 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

²⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2010 r. Nr 106, poz. 675, Nr 143, poz. 963, Nr 155, poz. 1043, Nr 197, poz. 1307 i Nr 200, poz. 1323.

- „3a) zasadniczego podziału terytorialnego państwa i podziałów terytorialnych ustanowionych w celu wykonywania administracji niezespólonej oraz rejestru podziałów terytorialnych państwa;”
- 2) pkt 4 otrzymuje brzmienie:
- „4) nazw jednostek osadniczych i obiektów fizjograficznych;”.

Art. 123

W ustawie z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz.U. Nr 96, poz. 603, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) tytuł ustawy otrzymuje brzmienie: „o zasadniczym trójstopniowym podziale terytorialnym państwa”;
- 2) przed art. 1 dodaje się tytuł: „Rozdział 1: Wprowadzenie zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa”;
- 3) po art. 4 dodaje się art. 4a i 4b w brzmieniu:

„Art. 4a.1. Granice jednostek podziałów terytorialnych państwa ustanowionych w celu wykonywania administracji niezespólonej powinny pokrywać się z granicami jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa.

2. Granice podziału terytorialnego ustanowionego w celu wykonywania administracji niezespólonej nie mogą przecinać obszaru gminy ani powiatu. Odstępstwo od tej zasady wymaga uzasadnienia poważnymi względami natury przyrodniczej lub geograficznej, które powodują, że wykonywanie istotnych zadań z zakresu danej administracji niezespólonej zostałyby uniemożliwione lub znacznie utrudnione.
3. W mieście na prawach powiatu oraz w powiecie skonsolidowanym może działać więcej niż jeden urząd skarbowy.
4. Zmiany granic podziału terytorialnego ustanowionego w celu wykonywania administracji niezespólonej wymagają uzgodnienia z ministrem właściwym do spraw administracji publicznej oraz uzyskania opinii zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego. Dotyczy to także granic właściwości miejscowej filii, delegatur i innych jednostek pomocniczych organów administracji niezespólonej.
5. W następstwie zmian granic jednostek zasadniczego podziału terytorialnego następują bez zbędnej zwłoki zmiany granic

podziałów terytorialnych państwa ustanowionych w celu wykonywania administracji niezespólonej. Minister właściwy do spraw administracji publicznej informuje każdorazowo ministra właściwego o zmianach granic jednostek zasadniczego podziału terytorialnego państwa, w związku z którymi powstaje obowiązek dostosowawczy.

6. Przepisy ust. 2 zdanie pierwsze oraz ust. 3–5 stosuje się odpowiednio przy ustalaniu właściwości miejscowej sądów powszechnych i organów Prokuratury.

Art. 4b.1. Rejestr podziałów terytorialnych państwa, zarówno zasadniczego jak i podziałów ustanowionych w celu wykonywania administracji niezespólonej, prowadzi minister właściwy do spraw administracji publicznej. Rejestr jest jawny i powszechnie dostępny.

2. W rejestrze uwzględnia się także organizację terytorialną sądownictwa i Prokuratury.
3. Prezes Rady Ministrów określa w drodze rozporządzenia zasady prowadzenia rejestru oraz szczegółowe obowiązki informacyjne właściwych organów.”;

4) po art. 4a dodaje się tytuł: „Rozdział 2: Dokonywanie zmian w zasadniczym podziale terytorialnym państwa”;

5) po art. 5a dodaje się art. 5b–5g w następującym brzmieniu:

„Art. 5b.1. Obszar gminy i powiatu powinien zapewniać jednostce samorządu lokalnego terytorium możliwie jednorodne ze względu na układ osadniczy i przestrzenny, uwzględniający więzi społeczne, gospodarcze i kulturowe oraz zapewniający zdolność wykonywania zadań publicznych.

2. Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia:

- 1) tworzy, łączy, dzieli i znosi gminy oraz powiaty a także ustala ich granice,
- 2) ustala i zmienia nazwy gmin oraz powiatów a także siedziby ich władz
 - biorąc pod uwagę, że trwałość obszarów gmin i powiatów oraz stabilność ich granic, stanowiąc podstawę spójności społecznej i dobrego funkcjonowania wspólnot samorządowych, podlega ochronie prawnej.

3. Postępowanie w sprawach, o których mowa w ust. 2, prowadzi minister właściwy w sprawach administracji publicznej na

wniosek zainteresowanej jednostki samorządu terytorialnego albo z urzędu. Do postępowania tego, z zastrzeżeniem przepisów ustawy niniejszej, stosuje się przepisy o wydawaniu decyzji w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej.

Art. 5c.1. Jeżeli ustawa niniejsza albo przepis szczególny nie stanowi inaczej, zmiana granic gmin, łączenie gmin i ich podział, a także znoszenie gmin i tworzenie nowych, następuje na zgodny wniosek zainteresowanych gmin lub za zgodą gmin, których te zmiany dotyczą, a gdy zmiana ma polegać na podziale powiatu lub na wyłączeniu gminy lub gmin z powiatu i włączeniu jej do powiatu sąsiedniego albo na połączeniu powiatów – także za zgodą zainteresowanych powiatów.

2. Przez łączenie powiatów należy rozumieć również włączenie miasta na prawach powiatu do powiatu mającego siedzibę w tym mieście z równoczesnym wygaśnięciem praw powiatu posiadanych dotychczas przez to miasto.
3. Przekształcenia, o których mowa w ust. 1, mogą następować również z wniosku powiatów lub województw albo z urzędu; w takich przypadkach przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio, z zastrzeżeniem art. 5d i 5e.
4. Jednakże, mimo zgodnych wniosków lub zgody zainteresowanych jednostek samorządu lokalnego, przekształceń, o których mowa w ust. 1, nie przeprowadza się, o ile w ich wyniku miałyby dojść do utraty lub znacznego osłabienia spójności społecznej w gminie lub powiecie albo ich zdolności wykonywania zadań publicznych.

Art. 5d.1. Zmiana granic gminy w związku z odłączeniem części jej terytorium w celu powiększenia terytorium sąsiedniej gminy może nastąpić z urzędu mimo braku zgody zainteresowanej gminy, jednakże z uwzględnieniem przepisu art. 5b ust. 1, jeżeli zmiana ta stanowi jedyną drogę rozwiązania istotnych społeczno-gospodarczych problemów obszaru, których nie można załatwić w inny sposób, w szczególności na gruncie współdziałania sąsiadujących gmin.

2. Wyłączenie gminy z powiatu i włączenie jej do powiatu sąsiedniego może nastąpić z urzędu mimo braku zgody zainteresowanych jednostek samorządu lokalnego, jednakże z uwzględnieniem przepisu art. 5b ust. 1, jeżeli zmiana ta stanowi jedyną drogę rozwiązania istotnych społeczno-gospodarczych problemów obszaru, których nie można załatwić w inny sposób,

w tym w szczególności – jeżeli głównym źródłem tych problemów jest malejąca zdolność wykonywania zadań publicznych przez powiat, zaś zniesienie tego powiatu po myśli art. 5e rodziłoby poważne, negatywne konsekwencje dla gmin i mieszkańców likwidowanego powiatu.

Art. 5e.1. Zniesienie gminy albo powiatu może nastąpić z urzędu mimo braku zgody zainteresowanej jednostki samorządu lokalnego, jeżeli wskutek zajścia co najmniej jednej z wymienionych niżej okoliczności, tj.:

- 1) zmian demograficznych i znacznego spadku liczby ludności albo
- 2) istotnych zmian w zagospodarowaniu terenu będących następstwem realizacji dużych projektów inwestycyjnych lub innych przedsięwzięć o poważnych konsekwencjach przestrzennych, w tym – w systemie osadniczym albo
- 3) podziału gminy lub powiatu albo zmiany ich granic

– nastąpiła utrata, przez gminę lub powiat, zdolności wykonywania zadań publicznych, zaś z przeprowadzonych analiz wynika, że ten stan rzeczy jest bezsporny i ma trwały charakter.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli utrata, przez gminę lub powiat, zdolności wykonywania zadań publicznych, znajduje bezsporny wyraz w rażąco niskim, nie odpowiadającym wymaganiom zawartym w ustawach, poziomie usług publicznych świadczonych mieszkańcom, i jest to stan trwały, w szczególności zaś uprzednie wezwania i działania oparte na przepisach art. 97 ustawy o samorządzie gminnym względnie art. 84 ustawy o samorządzie powiatowym, podejmowane co najmniej dwukrotnie w odstępie nie mniejszym niż co dwa lata, nie przyniosły oczekiwanych rezultatów w postaci istotnej poprawy poziomu usług.
3. W przypadku zniesienia gminy albo powiatu, dane terytorium zostaje w całości włączone do sąsiedniej jednostki podziału terytorialnego państwa albo ulega stosownemu podziałowi, z uwzględnieniem przepisów art. 5c i 5d.

Art. 5f.1. Przy dokonywaniu przekształceń, o których mowa w art. 5c–5e:

- 1) zasięga się opinii zainteresowanych rad gmin i powiatów, chyba że postępowanie zostało wszczęte z ich zgodnego wniosku lub za ich zgodą, jeśli zaś przekształcenia te

równocześnie będą powodować zmianę granic województw – również opinii sejmików województw,

- 2) przeprowadza się konsultacje z mieszkańcami.
2. Opinii, o której mowa w ust. 1 pkt 1, zasięga prowadzący postępowanie minister właściwy do spraw administracji lub na jego polecenie właściwy miejscowo wojewoda. Dotyczy to także zapytania o zgodę gminy lub powiatu.
3. W przypadku nie wyrażenia opinii, o której mowa w ust. 1 pkt 1, w terminie 6 miesięcy od daty otrzymania wystąpienia o opinię, wymóg zasięgnięcia opinii uznaje się za spełniony.
4. W przypadku nie zajęcia przez gminę lub powiat stanowiska w terminie 6 miesięcy od daty otrzymania zapytania o zgodę, uznaje się, że oznacza to odmowę udzielenia zgody.
5. Konsultacje, o których mowa w ust. 1 pkt 2, przeprowadzają właściwe rady gmin przed podjęciem uchwał w sprawie wniosku, wyrażenia zgody lub udzielenia opinii odnośnie do projektowanej zmiany. Konsultacje przeprowadza się stosując odpowiednio tryb określony w ustawie z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz.U. Nr 88, poz. 985 z późn. zm.).
6. W przypadku, gdy zmiana ma polegać na wyłączeniu obszaru lub części obszaru jednostki pomocniczej i jego włączeniu do sąsiedniej jednostki pomocniczej w tej gminie lub do gminy sąsiedniej, konsultacje mogą zostać ograniczone do:
 - 1) mieszkańców jednostki pomocniczej objętej zmianą – przez odpowiednie rady gmin,
 - 2) mieszkańców gmin objętych zmianą naruszająca granice powiatów lub województw – przez odpowiednie rady powiatów lub sejmiki województw.
7. W przypadku, gdy zmiana ma polegać na wyłączeniu z powiatu jednej gminy w celu włączenia jej do powiatu sąsiedniego, konsultacje mogą zostać ograniczone przez sejmik województwa do obszaru powiatu, z którego ma nastąpić wyłączenie.

Art. 5g.1. W toku postępowania, o którym mowa w art. 5b ust. 3, minister właściwy do spraw administracji publicznej zasięga opinii niezależnych i bezstronnych ekspertów, w celu ustalenia, czy i w jakim zakresie zachodzą przesłanki dokonywania przekształceń, o których mowa w art. 5c–5e, albo przeszkody w tym zakresie, a także – w jaki sposób projektowana zmiana wpłynie na sąsiadujące gminy, powiaty lub województwa.

2. Raport ekspertów jest udostępniany zainteresowanym jednostkom samorządu terytorialnego i podlega podaniu do publicznej wiadomości a zainteresowane jednostki samorządu terytorialnego mają prawo, w terminie 3 miesiące od daty otrzymania raportu, przedstawić swój udokumentowany pogląd w sprawie, do którego autorzy raportu są zobowiązani ustosunkować się merytorycznie na piśmie. W przypadku utrzymującej się istotnej rozbieżności poglądów minister może przedłożyć dokumentację sprawy do dodatkowej oceny dwóch recenzentów.
 3. Po przeprowadzeniu postępowania minister właściwy do spraw administracji zajmuje ostateczne stanowisko, które przedkłada zainteresowanym gminom, zaś w przypadku gdyby dokonywane przekształcenia miały także naruszać granice powiatów lub województw – również tym powiatom i województwom.
 4. Stanowisko ministra właściwego do spraw administracji publicznej określone w ust. 3 posiada formę postanowienia. Postanowienie to może zostać zaskarżone przez zainteresowaną jednostkę samorządu terytorialnego do sądu administracyjnego z powodu niezgodności z prawem w terminie 30 dni od daty doręczenia. Do czasu prawomocnego wyroku sądu, odrzucającego lub oddalającego skargę, względnie do dnia, w którym bezskutecznie upłynie termin do złożenia skargi, postępowanie w sprawie wydania rozporządzenia określonego w art. 5b. ust. 2 ulega zawieszeniu.
 5. Rozporządzenie, o którym mowa w art. 5b ust. 2, jest wydawane i publikowane najpóźniej do dnia 30 czerwca roku, w którym postępowanie określone w niniejszym rozdziale zostało prawomocnie zakończone, a jeśli prawomocne zakończenie postępowania nastąpiło po tej dacie – do 30 czerwca roku następnego, przy czym zmiany, które są wprowadzane tym rozporządzeniem, następują z dniem 1 stycznia kolejnego roku.”
- 6) po art. 5g dodaje się tytuł: „Rozdział 3: Przepisy wprowadzające i końcowe”.

Art. 124

W ustawie z dnia 12 kwietnia 2001 roku – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, z późn. zm.) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 177 ust. 1 pkt 7:
 - a) lit. b otrzymuje brzmienie:
„b) w zarządzie województwa lub zarządzie związku komunalnego,”;
 - b) lit. d otrzymuje brzmienie:
„d) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosty.”;
- 2) w art. 213 ust. 1 pkt 7:
 - a) lit. b otrzymuje brzmienie:
„b) w zarządzie województwa lub zarządzie związku komunalnego,”;
 - b) lit. d otrzymuje brzmienie:
„d) wójta (burmistrza, prezydenta miasta) lub starosty.”.

Art. 125

W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 roku o odpadach (Dz.U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 i Nr 203, poz. 1351) w art. 14:

- a) ust. 7 pkt 4 otrzymuje brzmienie:
„4. projekt planu gminnego – przez zarząd województwa oraz starostę.”;
- b) skreśla się ust. 10;
- c) ust. 12b pkt 3 otrzymuje brzmienie:
„3. starosta – z realizacji planu powiatowego;”;
- d) ust. 13:
 - pkt 1 otrzymuje brzmienie „organ wykonawczy gminy przedkłada radzie gminy i staroście w terminie do dnia 31 marca po upływie okresu sprawozdawczego”,
 - pkt 2 otrzymuje brzmienie „starosta przedkłada radzie powiatu i zarządowi województwa w terminie do dnia 30 czerwca po upływie okresu sprawozdawczego;”.

Art. 126

W ustawie z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.²¹⁾) w art. 17 pkt 6 lit. b tiret pierwsze otrzymuje brzmienie:

²¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 6, poz. 41 i Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 113, poz. 954 i Nr 130, poz. 1087, z 2006 r. Nr 45, poz. 319 i Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 127, poz. 880, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227, Nr 201, poz. 1237 i Nr 220, poz. 1413 oraz z 2010 r. Nr 24, poz. 124, Nr 75, poz. 474, Nr 106, poz. 675, Nr 119, poz. 804, Nr 130, poz. 871, Nr 149, poz. 996 i Nr 155, poz. 1043.

„- wojewodą, zarządem województwa, starostą w zakresie odpowiednich zadań rządowych i samorządowych”.

Art. 127

W ustawie z dnia 28 marca 2003 roku o transporcie kolejowym (Dz.U. z 2007 r. Nr 16, poz. 94, z późn. zm.²²⁾) w art. 90 ust. 3 lit. h otrzymuje brzmienie:

„h) właściwych miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta) – w odniesieniu do ochrony samorządowych obiektów infrastruktury.”.

Art. 128

W ustawie z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 193, poz. 1194, z późn. zm.²³⁾) w art. 11b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Właściwy zarządca drogi składa wniosek, o którym mowa w art. 11a ust. 1, po uzyskaniu opinii właściwych miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).”.

Art. 129

W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, Nr 161, poz. 1078 i Nr 182, poz. 1228) w art. 174 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2. mandatem radnego, mandatem wójta (burmistrza, prezydenta miasta), funkcją starosty oraz z członkostwem w zarządzie województwa”.

Art. 130

W ustawie z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.²⁴⁾) w art. 112:

a) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Starosta zatrudnia kierowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, o których mowa w ust. 8, zgodnie z wymogami określonymi

²²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 176, poz. 1238 i Nr 191, poz. 1374, z 2008 r. Nr 59, poz. 359, Nr 144, poz. 902, Nr 206, poz. 1289 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 3, Nr 18, poz. 97, Nr 19, poz. 100, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 966, Nr 157, poz. 1241 i Nr 214, poz. 1658 oraz z 2011 r. Nr 5, poz. 13.

²³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 oraz z 2009 r. Nr 72, poz. 620.

²⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738 oraz z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842 i Nr 217, poz. 1427.

w art. 122 ust. 1, po zasięgnięciu opinii kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie lub kierownika ośrodka pomocy społecznej w mieście na prawach powiatu.”;

b) ust. 7a otrzymuje brzmienie:

„7a. Pracownikom podlegającym przepisom ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela, starosta powierza stanowiska kierowników placówek opiekuńczo-wychowawczych i ośrodków adopcyjno-opiekuńczych zgodnie z wymogami art. 122 ust. 1 oraz wymogami określonymi na podstawie art. 81 ust. 10 pkt 6 oraz art. 83 ust. 11, po zasięgnięciu opinii kierownika powiatowego centrum pomocy rodzinie.”.

Art. 131

W ustawie z dnia 6 maja 2005 roku o Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego oraz o przedstawicielach Rzeczypospolitej Polskiej w Komitecie Regionów Unii Europejskiej (Dz.U. Nr 90, poz. 759) w art. 19 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jednym z wójtów (burmistrzów, prezydentów miasta), jednym ze starostów lub członkami zarządu województwa.”.

Art. 132

W ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości (Dz.U. Nr 175, poz. 1459, z późn. zm.²⁵⁾) w art. 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) wójt, burmistrz, prezydent miasta, starosta albo zarząd województwa - odpowiednio w przypadku nieruchomości stanowiących własność jednostek samorządu terytorialnego”.

Art. 133

W ustawie z dnia 26 kwietnia 2007 roku o zarządzaniu kryzysowym (Dz.U. Nr 89, poz. 590, z późn. zm.²⁶⁾) w art. 17 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Organem właściwym w sprawach zarządzania kryzysowego na obszarze powiatu jest starosta.”.

²⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 191, Nr 1371 oraz z 2009 r. Nr 206, poz. 1590.

²⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2009 r. Nr 11, poz. 59, Nr 65, poz. 553, Nr 85, poz. 716 i Nr 131, poz. 1076 oraz z 2010 r. Nr 240, poz. 1600.

Art. 134

W ustawie z dnia 7 września 2007 roku o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 (Dz.U. z 2010 r. Nr 26, poz. 133 i Nr 127, poz. 857) w art. 23 w ust. 2 pkt 6 lit.f otrzymuje brzmienie:

„f) właściwych miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta) - w odniesieniu do ochrony samorządowych obiektów infrastruktury, ”.

Art. 135

W ustawie z dnia 21 listopada 2008 roku o pracownikach samorządowych (Dz.U. Nr 223, poz. 1458, z 2010 r. Nr 229, poz. 1494):

1) w art. 4 ust. 1:

a) pkt 1 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) w starostwie powiatowym: starosta, ”;

b) pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2. powołania - zastępca wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zastępca starosty, skarbnik gminy, skarbnik powiatu, skarbnik województwa, ”;

2) w art. 9:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pracodawcą starosty jest starostwo powiatowe. ”;

b) skreśla się ust. 3;

3) w art. 36 dodaje się ust. 7 w brzmieniu:

„7. Pracownikowi samorządowemu, o którym mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, może być przyznana nagroda roczna w trybie i na zasadach określonych w art. 36a ”;

4) po art. 36 dodaje się art. 36a w brzmieniu:

„Art. 36a. 1. Nagrodę roczną dla pracowników samorządowych, o których mowa w art. 4 ust. 1 pkt 1, przyznaje właściwy organ stanowiący w formie uchwały.

2. Wysokość nagrody rocznej, o której mowa w ust. 1, nie może przekraczać jednomiesięcznego średniorocznego wynagrodzenia osoby nagradzanej w roku poprzedzającym rok w którym nagroda została przyznana.

3. Nagroda roczna, o której mowa w ust. 1, jest przyznawana w związku z udzieleniem skwitowania.

4. Nagroda roczna, o której mowa w ust, 1, może być przyznana jedynie wówczas, gdy osoba nagradzana osiągnęła ustalone przez organ stanowiący z wyprzedzeniem co najmniej rocznym wskaźniki efektywności zarządzania.”;

5) art. 40 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wójtom (burmistrzom, prezydentom miasta), staroście, oraz marszałkom, wicemarszałkom i członkom zarządu województwa, których stosunek pracy został rozwiązany w związku z upływem kadencji, przysługuje odprawa w wysokości trzymiesięcznego wynagrodzenia obliczonego według zasad obowiązujących przy ustalaniu ekwiwalentu pieniężnego za urlop wypoczynkowy.”.

Art. 136

W ustawie z dnia 12 lutego 2009 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego (Dz.U. Nr 42, poz. 340 i Nr 161, poz. 1281) w art. 5 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Wnioskodawca składa wniosek, o którym mowa w art. 3, po uzyskaniu opinii właściwych miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta).”.

Art. 137

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2009 roku o inwestycjach w zakresie terminalu rektyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu (Dz.U. Nr 84, poz. 700, z 2010 r. Nr 57, poz. 358) w art. 6 w ust. 3 pkt 11 otrzymuje brzmienie:

„11) właściwego miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta)”.

Art. 138

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych (Dz.U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.):

1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zarządzie jednostki samorządu terytorialnego – rozumie się przez to również wójta, burmistrza, prezydenta miasta, starostę”;

2) po tytule rozdziału 5 a przed art. 265 dodaje się art. 264a w brzmieniu:

„Art. 264a. Zatwierdzenia wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego dokonują:

- 1) w zakresie formalno-rachunkowym – regionalna izba rachunkowa;
- 2) w zakresie merytorycznym – organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w ramach oceny sprawozdania finansowego.”;
- 3) w art. 267 ust. 1 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:
 „2a) informację o stanie zobowiązań spółek prawa handlowego stanowiących własność danej jednostki samorządu terytorialnego”;
- 4) w art. 270 uchyla się ust. 2-4;
- 5) po art. 270 dodaje się art. 270a w brzmieniu:
 „Art. 270a. 1. Regionalna izba obrachunkowa dokonuje oceny rocznego sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego pod względem rachunkowym i formalnym w terminie do 15 czerwca roku następującego po roku sprawozdawczym.
 2. W przypadku negatywnej opinii o wykonaniu budżetu, regionalna izba obrachunkowa w terminie określonym w ust. 1, podejmuje uchwałę w sprawie nieudzielenia absolutorium organowi wykonawczemu danej jednostki samorządu terytorialnego.”;
- 6) uchyla się art. 271.

Art. 139

W ustawie z dnia 7 maja 2010 roku o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz.U. Nr 106, poz. 675) w art. 51 w ust. 3 lit. m otrzymuje brzmienie:

„m) właściwego miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta, burmistrza lub prezydenta miasta”.

Art. 140

W ustawie z dnia 8 lipca 2010 roku o szczególnych zasadach przygotowania do realizacji inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych (Dz.U. Nr 143, poz. 963) w art. 6 w ust. 1 w pkt 7 lit. h otrzymuje brzmienie:

„h) właściwego miejscowo zarządu województwa, starosty oraz wójta (burmistrza, prezydenta miasta), o ile nie reprezentują inwestora,”.

Rozdział 15

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 141

Ilekcroć w dotychczasowych przepisach jest mowa o zarządzie powiatu – rozumie się przez to starostę. Określone w dotychczasowych przepisach zadania i kompetencje zarządu powiatu stają się zadaniami i kompetencjami starosty.

Art. 142

Utrzymuje się dotychczasową organizację jednostek pomocniczych gmin utworzonych na podstawie przepisów dotychczasowych, do czasu zakończenia trwającej w dniu wejścia w życie ustawy, kadencji wybieralnych organów tych jednostek.

Art. 143

Pierwszym rokiem budżetowym, w którym możliwe jest utworzenie funduszu inicjatyw lokalnych, jest rok budżetowy 2012.

Art. 144

Organy stanowiące i wykonawcze gmin, w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, dostosują swoje statuty i regulaminy do wyodrębnienia w strukturze urzędów komórek organizacyjnych powołanych do obsługi organów stanowiących.

Art. 145

Jednostki samorządu terytorialnego, w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, z zastrzeżeniem art. 133, dostosują swoje statuty i regulaminy do zmian wynikających z ustawy.

Art. 146

Do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie upoważnień zmienionych ustawą, nie dłużej jednak niż do dnia 31 lipca 2012 r., zachowują moc dotychczasowe akty wykonawcze, o ile nie są sprzeczne z ustawą.

Art. 147

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2012 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 107 *pkt 8 lit. a, 9, 20 (...)*, art. 108 *pkt 7, 8, 9, i 19 (...)*; art. 109 *pkt 6 lit. c, 12(...)*; art. 118 *pkt 1, 2, 3 lit. a-b, 4, 5 i 6*, które wchodzą w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. i po raz pierwszy mają zastosowanie do rozpatrywania sprawozdania z działalności organów wykonawczych jednostek samorządu terytorialnego za rok sprawozdawczy 2012;
- 2) art. 109 (*pkt 3, 4 lit. a i c-f, 6 lit. a, ...*) oraz art. 110, 111, 112, 113 *pkt 1-2, 114, 117, 119, 120, 121, 122, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139 i 140*, które w zakresie przekazania staroście zadań i kompetencji zarządu powiatu, mają zastosowanie do kadencji następujących po kadencji, w czasie której ustawa weszła w życie.